1 000 000 ТОННА ТАЙЁР!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 213 (18.391). • Жума, 1982 йил 17 сентябрь • Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

Ўртоқ Л. И. Брежневга ЯХДРнинг олий мукофоти топширилди

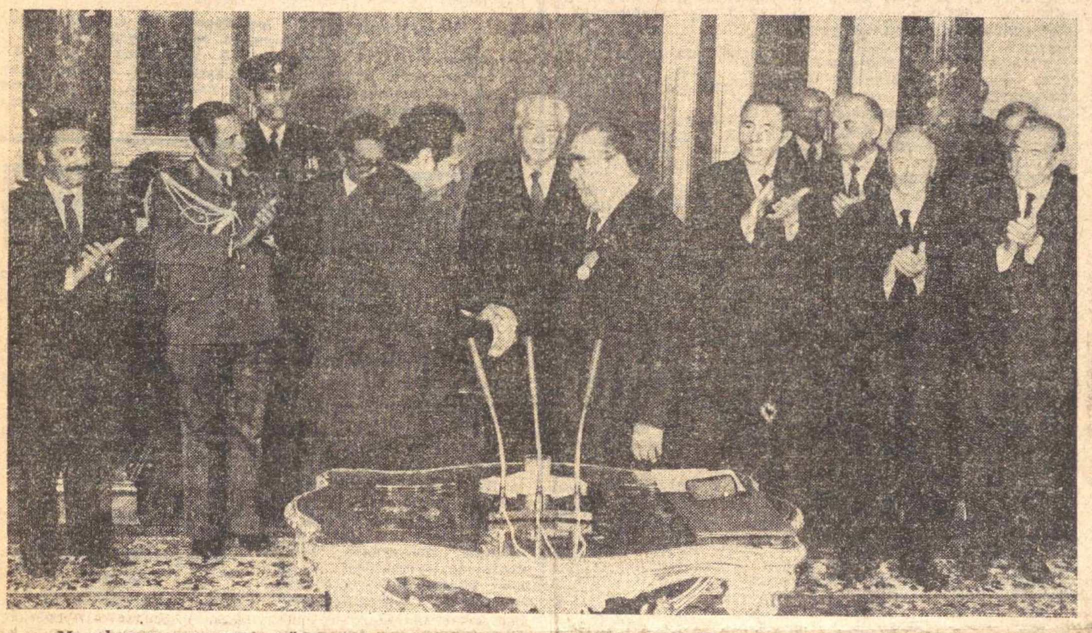

Мукофотни топшириш пайти. В. Мусаэльян ва Э. Песов фотоси. (ТАСС).

Яман Социалистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, ЯХДР Олий Халқ Кенгаши Президиумининг Раиси, Бош министри А. Н. Муҳаммад 15 сентябрь куни Кремлда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневга Яман Халқ Демократик Республикасининг олий мукофоти — «14 октябрь Революцияси» орденини топширди.

Мукофот топшириш пайтида А. А. Громико, К. У. Черненко, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев ўртоқлар ҳозир бўлдилар.

КПСС Марказий Комитетининг аъзолари И. В. Архипов, Г. М. Корниенко, Н. В. Огарков, Л. В. Смирнов, Г. Э. Цуканов, А. П. Шитиков, М. А. Яснов, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат М. П. Георгадзе, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси С. А. Лосев, бошқа расмий кишилар шу ерда эди: Жанубий Яман томонидан А. Н. Муҳаммаднинг сафарида унга ҳамроҳ бўлиб келган партия ва давлат арбоблари ҳозир бўлдилар.

Ўртоқ А. Н. МУҲАММАД нутқи

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси азиз ўртоқ Леонид Ильич Брежнев!

Сизга Яман Халқ Демократик Республикаси Олий Халқ Кенгаши Президиумининг топшириғига биноан мамлакатимизнинг олий мукофоти — «14 октябрь Революцияси» орденини топшириш мен учун катта бахт ва юксак шарафдир. Сиз Совет — Яман дўстлигини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш, халқимизнинг янги турмуш қуриш ва революция мақсадларини амалга ошириш йўлидаги курашини, шунингдек араб халқларининг империализмга ва сионизмга қарши курашини қўллаб-қувватлаш ишига шахсан қўшган ҳиссангизни эътироф қилиш рамзи сифатида шу орден билан мукофотландингиз. Бу мукофот — Сизнинг Совет Иттифоқида ривожланган социализм асосларини мустаҳкамлашга, илмий социализм ва пролетар интернационализми ғояларининг софлигини ҳимоя қилишга, халқаро коммунистик ҳаракат бирлигини мустаҳкамлашга, миллий озодлик ҳаракатини қўллаб-қувватлашга қаратилган буюк фаолиятингизнинг эътирофидир. Бу мукофот бутун дунёда тараққиёт, социализм ва тинчлик йўлидаги курашни кучайтириш мақсадини кўзловчи кўп қиррали, тинимсиз фаолиятингизнинг ҳам эътирофидир.

Ўртоқ Леонид Ильич Брежнев!

Яман халқи, барча араб халқлари Сизнинг атоқли интернационалист курашчи эканлигингизни яхши биладилар Барча тараққийпарвар ва тинчликсевар кучлар қатори биз ҳам Сизга ғоят зўр ҳурмат туйғулари билан қараймиз. Сизнинг номингиз Совет Иттифоқининг ўз ҳақконий ҳуқуқлари учун, ўз озодлиги ва мустақил ривожланиши учун курашаётган халқлар одилона ишига муттасил бериб келаётган ёрдам ва мадади билан чамбарчас боғланган.

Ўртоқ Леонид Ильич Брежнев, Сизнинг ҳаёт йўлингиз — планетамизни урушлардан, азоб-уқубатлар ва жабр-зулмдан халос этиш учун, ер юзида озодлик, социализм, тинчлик ва халқлар ўртасида ҳамжиҳатлик байроқлари мағрур ҳилпираб туриши йўлида курашаётган барча кишилар учун жанговар, илҳомбахш намунадир.

Азиз Леонид Ильич Брежнев, Сизга «14 октябрь Революцияси» орденини топширар эканмиз, шу тариқа барча совет коммунистларига, Совет Иттифоқининг барча меҳнаткашларига ҳурмат бажо этамиз, бизнинг Яман— Совет дўстлигига содиқлигимизга ишонтирамиз. Совет Иттифоқининг ўтмишда мустамлакачиликка ва реакцияга қарши курашган, ҳозирги кунда эса социалистик истиқболни очадиган миллий-демократик революцияни тугаллаш йўлида янги жамият қуриш мақсадида курашаётган халқимизга бераётган чексиз мадади ва беғараз интернационал ёрдами бу дўстликка руҳ бағишлаб турибди.

Леонид Ильич, Сизнинг номингиз ҳамиша қалбимизнинг тўрида. Бу юксак орден эса бутун Яман Социалистик партияси, мамлакатимизнинг барча халқлари халқимизнинг самимий дўсти ва жаҳон революцион ҳаракатининг улуғ интернационалист курашчиси бўлган Сизга ҳурмат ва эҳтироми тимсоли бўлиб қолади.

Сўнгра ўртоқ Л. И. Брежнев нутқ сўзлади.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Ҳурматли ўртоқ Али Носир Муҳаммад!

Азиз ўртоқлар ва дўстлар!

Ўртоқ Муҳаммад, юксак мукофот учун ва шаънимга айтилган яхши сўзлар учун Демократик Яман раҳбарларига, Сизга ташаккур айтаман. Мен бу мукофотни ва яхши сўзларни дўст Демократик Яман халқини қўллаб-қувватлаш учун ҳамма ишни қилаётган мамлакатимиз, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси хизматларининг эътирофи деб биламан.

Демократик Яманда «14 октябрь Революцияси» ордени таъсис этилганлиги жуда шонли воқеа деб ўйлайман. Бу кун Яман халқининг онгида унинг тарихидаги бурилиш палласи — ўтмишдаги қолоқлик ва социал зулмдан янги жамият қуриш сари бурилиш нуқтаси бўлиб яшамоқда.

Улуғ Октябрь ғоялари ва зафарларининг Ленин қолдирган эстафетасини давом эттирувчи биз, совет коммунистлари учун халқларнинг дунёни революцион ўзгартириш йўлидаги кураши сўнмас иши рамзи бўлиб хизмат қиладиган орденни қабул қилиб олиш айниқса ёқимлидир.

Олтмиш йил муқаддам В. И. Ленин Шарқ халқларининг зўр революцион имкониятлари ва куч-ғайратларини кўра билган эди. У Шарқ халқлари мустақилликка эришадиган, «янги турмушнинг мустақил иштирокчилари, ижодкорлари» бўлиб отланадиган вақт яқинлашиб қолганини олдиндан айтган эди.

Бу башорат рўёбга чиқди. Ҳозир ўз мустақиллиги ва социал тараққиёт учун, тинчлик учун, уруш хавфига қарши курашаётган халқлар совет халқи билан қўлни қўлга бериб бормоқдалар. Совет Иттифоқи билан Демократик Яман ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома билан мустаҳкамланган муносабатлар, интернационализм ва қардошларча бирдамлик муносабатлари бунинг исботидир.

Юксак мукофот учун Сизга яна бир бор ташаккур.

* * *

А. Н. Муҳаммад ва Л. И. Брежнев ўртоқларнинг нутқлари эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан кутиб олинди.

Ҳозир бўлган кишилар Леонид Ильич Брежневни ЯХДРнинг олий мукофоти билан самимий табрикладилар ҳамда унга Совет — Яман дўстлигини мустаҳкамлаш йўлида, бутун инсониятнинг ижтимоий тараққиёти, тинчлиги ва хавфсизлиги манфаатлари йўлида бундан буён ҳам самарали ишлар қилишини тиладилар.

(ТАСС).

КРЕМЛДА МУЗОКАРАЛАР

15 сентябрь кунининг иккинчи ярмида Совет — Жанубий Яман музокаралари давом эттирилди.

Музокараларнинг қатнашчилари жаҳондаги умумий сиёсий аҳволга, Яқин Шарқдаги ҳозирги вазиятга, шу жумладан АҚШ маъмуриятининг янги найранглари хусусида бир хил баҳо берилганлигини мамнуният билан қайд этдилар. Жумладан, Вашингтон Яқин Шарққа доир шовқин-сурон билан мақтаётган ва «холисона» таклифлар деб кўрсатилаётган «янги» таклифлар амалда арабларга қарши ошкора характерда бўлиб, асл моҳияти билан регионда Америка — Исроил ҳукмронлигини таъминлашга қаратилганлиги хусусида икки томон комил ишонч билдирди.

Л. И. Брежнев Вашингтон рағбатлантираётган Исроил агрессиясига қарши барча арабларнинг бирлашуви катта аҳамиятга эга эканлигини алоҳида таъкидлади. Араб мамлакатлари агрессорга муносиб зарба бера олиш ва олмасликлари даставвал шу мамлакатларнинг ўзига, уларнинг қатъияти ва жипслигига боғлиқдир.

А. Н. Муҳаммад араб мамлакатларининг Фесда олий даражада ўтказилган кенгаши якунлари билан, шу жумладан, арабларнинг мана шу кенгашда маъқулланган ва Яқин Шарқ можаросини бартараф этишга қаратилган плани билан совет раҳбарларини таништирди. Совет томони мазкур планнинг асосий қоидалари Совет Иттифоқи кўп йиллардан буён Яқин Шарқда адолатли ва мустаҳкам тинчлик ўрнатиш ишида курашиб келаётган қоидаларга мос келишини мамнуният билан қайд этиб ўтди. Икки томонлама муносабат масалаларини муҳокама қилиш чоғида ҳар иккала томон сиёсий, иқтисодий ва бошқа соҳаларда Совет — Жанубий Яман ҳамкорлиги самарали ривожланаётганлигидан мамнуният, СССР билан ЯХДР ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартноманинг мустаҳкам негизида иккала мамлакат халқларининг манфаатларини кўзлаб, КПСС билан Яман Социалистик партияси, СССР билан Яман Халқ Демократик Республикаси ўртасидаги кўп қиррали алоқаларни янада мустаҳкамлаш ва чуқурлаштиришга интилиш изҳор этилди.

А. Н. Муҳаммад, Демократик Яман халқининг революцион ғалабаларини мустаҳкамлаш ишида бераётган беғараз интернационал ёрдам учун, ЯХДР халқ хўжалигининг асосий тармоқларини ривожлантиришга қўшаётган муҳим ҳисса учун СССР ҳукуматига, совет халқига астойдил миннатдорчилик билдирди.

Бу йил Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигига 60 йил тўлиши муносабати билан А. Н. Муҳаммад Яман Социалистик партияси Марказий Комитети, ЯХДР ҳукумати ва халқи номидан Л. И. Брежневга, КПСС Марказий Комитети ва бутун совет халқига қизғин қутловлар ва коммунистик қурилишда янгидан-янги муваффақиятлар тилаб, билдирган истакларини топширди.

Музокараларнинг якунларига кўра келишиб олинган қўшма ахборот матбуотда эълон қилинади. (ТАСС).

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР ҳукумати 15 сентябрда Яман Социалистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, ЯХДР Олий Халқ Кенгаши Президиумининг Раиси, Бош министри А. Н. Муҳаммад шарафига Катта Кремль саройида зиёфат бердилар.

А. Н. Муҳаммадга ҳамроҳ бўлиб келган Жанубий Яманнинг партия ва давлат арбоблари зиёфатда у билан бирга бўлдилар.

Совет томонидан зиёфатда Л. И. Брежнев, А. А. Громико, К. У. Черненко, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиуми, ва СССР Министрлар Совети Раисларининг ўринбосарлари, СССР Олий Совети палаталарининг Раислари, СССР министрлари, СССР давлат комитетларининг раислари, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев зиёфатда нутқ сўзлади.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Ҳурматли ўртоқ Али Носир Муҳаммад!

Ўртоқлар!

Аввало Совет Иттифоқида Демократик Яманнинг дўст халқига, унинг раҳбарларига, Сиз, азиз ўртоқ Муҳаммадга, эзгу туйғулар билан қаралаётганини изҳор этишга ижозат бергайсиз.

Мамлакатларимиз ўртасидаги, КПСС билан Яман Социалистик партияси ўртасидаги муносабатлар — самимий дўстлик ва қардошларча бирдамлик, кенг ҳамкорлик ва самарали баҳамжиҳат ҳаракат муносабатлари эканини мамнуният билан айта оламиз, деб ўйлайман.

Бу галги музокаралар ҳам икки томонлама алоқалар масаласида, шунингдек ташқи сиёсатнинг туб проблемалари хусусида фикрлар ва нуқтаи назарларнинг бир-бирига мослигини ёки яқинлигини яна яққол тасдиқлади.

Табиийки, Яқин Шарқдаги ҳаддан ташқари хатарли вазият музокараларимизнинг марказида бўлди. Исроиллик агрессор ўзининг ваҳшиёна қиёфасини бутун дунё олдида узил-кесил кўрсатди. Агрессор ҳали ҳеч қачон бу қадар сурбетлик билан ҳаракат қилиб, суверен мамлакатнинг бутунлигини бу қадар поймол этмаган, фаластинликлар билан ливанликларни бу қадар сурункасига оммавий равишда қирғин қилмаган, халқаро ҳуқуқнинг ҳамма эътироф этган нормаларини, БМТ Хавфсизлик кенгашининг қарорларини бу қадар андишасизларча бузмаган эди.

Қонли уруш давомида АҚШнинг Яқин Шарқдаги сиёсати моҳияти ҳам жуда очиқ-равшан кўриниб қолди. У исроиллик агрессорни тўхтатиб қолишга интилиш бир ёқда турсин, ҳатто аслида Ливанни Исроилнинг оёғи остига ташлаб қўйди. Натижада исроилликлар Ливаннинг анчагина қисмини оккупация қилиб олиб, ўн минглаб кишиларнинг ёстиғини қуритиб, юз минглаб тинч аҳолини бошпанасиз қолдирдилар.

Турли-туман «жазо чоралари» ва «жазолашлар»га муккасидан кетган Вашингтон мана шуларнинг ҳаммаси учун, агрессорнинг қилмишлари пайини қирқиш соҳасида арзигулик қадам қўйиш бир ёқда турсин, ҳатто уни қоралаш учун биронта сўз топа олмади.

Ливанда бошланган можаронинг ҳали поёни кўринаётгани йўқ. Аммо ҳозирнинг ўзидаёқ дадил шундай хулоса чиқариш мумкин: фаластинликлар, ливанликлар, сурияликларнинг мардлиги ва матонати туфайли Исроил ва унинг америкалик ҳомийлари Байрут остоналарида, Ливан тоғларида катта сиёсий ва маънавий мағлубиятга учрадилар.

(Давоми иккинчи бетда).

ХАЛҚ ХОТИРАСИДА МАНГУ ҚОЛАДИ!

Азиз новороссияликлар!

Шаҳрингиз фашист босқинчиларидан озод қилинганлигининг 39 йиллиги билан сизларни самимий, чин қалбдан табриклайман. Новороссийск ўз тарихида неча марталаб шиддатли ва машаққатли жанглар гирдобига тушиб қолишига тўғри келди. Унинг буюк шавкатини, катта революцион хизматларини бутун халқ эътироф этди.

Йиллар ўтади, аммо Новороссийск тупроғидаги жангларнинг қаҳрамонлари кишиларнинг миннатдор хотирасида яшамоқда ва мангу яшайверади. Сизлар бугун очаётган ёдгорлик комплекси ана шу қаҳрамонларга бағишлангандир. Бу комплекс авлодларнинг — коммунизм улуғ иши учун курашчиларнинг бузилмас алоқасини ифода этади, революциянинг алангали кунларида, Улуғ Ватан урушининг суронли йилларида халқимизнинг озодлик, мустақил ва бахтиёр ҳаётга бўлган ҳуқуқини қаттиқ туриб ҳимоя қилган кишиларни шарафлайди.

Ўтган урушда иштирок этган кичик ерлик мен учун бу ёдгорлик айниқса азиздир. Мен уруш давридаги Новороссийскни биламан, тилка-пора бўлган, ёнғин ичида қолган сизларнинг шаҳрингизни душман тиз чўктира олмади. Шаҳар жанг қилди. Шаҳар аҳолиси жангчилар билан ёнма-ён, елкама-елка туриб, улар билан бирга ғалабага замин ҳозирлади. Шаҳар аҳолиси душманнинг орқа томонида жасурлик билан ҳаракат қилган партизан отрядларига ҳам қўшилиб кетди.

Мана, қарийб қирқ йилдирки, бутун мамлакатимиз узра бўлганидек Новороссийск узра ҳам осмон тинч бўлиб турибди. Совет кишилари бундан буён ҳам тинч меҳнат билан осойишта ва дадил шуғуллана олишлари учун партия, Совет давлати ҳамма ишни қилмоқдалар.

Сизларга, қаҳрамон шаҳар аҳолисига сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, коммунистик қурилиш улуғвор планларини амалга оширишда янгидан-янги муваффақиятлар тилайман.

Л. БРЕЖНЕВ.

ПАХТА — ВАТАНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 16 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

(планга нисбатан процент ҳисобида)

Бухоро	2,38	29,65	0,37	0,82
Хоразм	2,80	25,70	1,42	5,36
Сурхондарё	1,83	19,20	1,11	7,56
Навоий	1,56	18,83	0,29	1,02
ҚҚАССР	2,30	17,50	1,42	3,62
Андижон	1,82	16,63	0,05	0,08
Наманган	1,75	15,81	0,42	1,04
Фарғона	2,02	15,40	0,24	0,45
Қашқадарё	1,73	14,73	0,79	2,98
Тошкент	3,50	13,68	3,24	10,79
Самарқанд	1,30	12,77	0,57	1,21
Жиззах	0,70	3,23	0,40	0,72
Сирдарё	0,68	3,06	0,39	0,98
Республика бўйича:	1,89	15,90	0,86	2,97
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Наманган	3,80	16,18	—	—
Сурхондарё	1,69	16,04	1,01	3,90
Навоий	4,42	15,14	—	—
Бухоро	1,26	14,15	—	—
Қашқадарё	0,90	7,95	—	—
Республика бўйича:	1,55	13,43	0,59	2,26

ЮТУҚЛАР КЎРИГИ, УМИДЛАР КЎРИГИ

ТОШКЕНТДАГИ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА СПОРТ БАЙРАМИ

16 сентябрь куни Марказий «Пахтакор» стадионида «Спорт, ўқиш ва меҳнат — бир-биридан ажралмасдир!» деган шиор остида СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишланган спорт байрами бўлиб ўтди.

Бу — ютуқлар кўриги, умидлар кўриги эди. Чунки, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Физкультура ва спортнинг оммавийлигини янада ошириш тўғрисида»ги қарори эълон қилингандан буён бир йил ўтди. Шу вақт ичида республика физкультурачилари армияси ўсди, янги стадионлар, сузиш ҳавзалари, кортлар, майдончалар фойдаланишга топширилди. Турли ёшдаги юз минглаб кишилар саломатлик ва бардамлик манбаи — «Меҳнат ва мудофаага тайёрман» (ГТО) комплексига жалб этилди.

Ўзбекистон спортчилари ажойиб ғалабаларга эришдилар Жаҳон, Европа, Совет Иттифоқи чемпионатларида ва кубоклари учун мусобақаларда, энг катта халқаро турнирларда 162 та олтин, кумуш ва бронза медаллари қўлга киритилди. Шу муваффақиятларнинг ўзи ҳам физкультура ва спортни ривожлантириш борасида Ўзбекистонда катта резервлар мавжудлигидан, келгусида янада юксак чўққиларни эгаллаш имкониятлари борлигидан далолат беради.

Барча областлар, Қорақалпоғистон АССР, Ўзбекистон пойтахти спорт делегациялари, спорт жамиятлари ва идоралари намояндалари фанфараларнинг садолари остида, Туркистон ҳарбий округининг йиғма оркестри марши садолари остида стадионнинг ям-яшил майдонига кириб келишади.

Бу байрам Ўзбекистон терма командасининг йилнинг асосий мусобақалари — ёшларнинг III Бутуниттифоқ спорт ўйинларидаги иштирокидан ўзига хос якун чиқариш бўлди. Республиканинг спорт делегацияси шундан аввалги ўйинлардагига нисбатан бир поғона юқори кўтарилиб, бу ўйинларда еттинчи ўринни эгаллади. 9 та олтин, 14 та кумуш, 14 та бронза медалини қўлга киритган спорт гвардиячилари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига, республика Олий Совети Президиумига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советига рапорт топширишдек юксак шарафга сазовор бўлдилар.

Рапортни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қабул қилди.

Шарқий минбардаги жонли экранда СССР герби, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат байроқлари пайдо бўлади. Уларни тўрт минг нафар спортчи ранг-баранг байроқчалар билан намоён этдилар.

(Давоми иккинчи бетда).

БЕШ ЙИЛЛИККА ХИЗМАТ ҚИЛИШ — ФАННИНГ БУРЧИ

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Фан ва техника давлат комитетининг раиси академик Г. И. Марчук Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турибди.

Г. И. Марчук Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ядро физикаси институтига борди. Бўлиб ўтган учрашув вақтида олимлар институт коллективи КПСС XXVI съезди ўртага қўйган вазифалар асосида қандай проблемалар устида ишлаётганлиги тўғрисида гапириб бердилар. Олим Бутуниттифоқ клиник ва экспериментал хирургия илмий-тадқиқот институтининг Тошкент филиалида лекция ўқиди. Лекцияда шаҳардаги бир қанча медицина муассасаларининг ходимлари иштирок этдилар.

КПСС Марказий Комитети Фан ва ўқув юртлари бўлими мудирининг ўринбосари Р. Г. Яновский, СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрининг ўринбосари И. М. Макаров, СССР қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари В. С. Шевелуха Г. И. Марчук билан биргаликда илмий-тадқиқот муассасалари, олий ўқув юртлари ва корхоналарини бориб кўрдилар. (ЎзТАГ).

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

(Боши биринчи бетда).

Улар Фаластин масаласини на ўт билан, на қилич билан йўқ қилиб ташлай олмадилар, бу масалани кун тартибидан олиб ташлай олмадилар. Аксинча, душманнинг кўп марталаб устун бўлган кучларига қарши курашда фаластинликларнинг қаҳрамонлиги Фаластин Озодлик ташкилотининг обрў-эътиборини, унинг сиёсий салмоғини беқиёс оширди.

Ҳозир Вашингтон қонли жиноятни унутишга шошилмоқда, Яқин Шарқ проблемасини ҳал этиш йўлини топишга уринаётгандек бўлиб кўринмоқда. Аммо АҚШнинг таклифлари таг замини билан яроқсиз таклифлардир. Унинг таклифлари фаластинликларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ва ўз давлатини вужудга келтириш ҳуқуқини инкор этади ҳамда масаланинг бутун «ҳал этилиши»ни фаластинликлар учун Исроилнинг тўла назорати остида «маъмурий мухторият» бериш тўғрисидаги ваъдаларгагина иборат қилиб қўяди. Бу таклифларда фаластинлик араб халқининг бирдан-бир қонуний вакили — Фаластин Озодлик ташкилоти тўғрисида бирон оғиз сўз айтилмаган.

Дарвоқе, Вашингтон маъмурияти фаластинликларнинг ўз давлатини вужудга келтиришига қарши чиқиб, шу тариқа Исроил мавжудлигининг ҳуқуқий асосини ҳам шубҳа остига қўяди. Чунки БМТнинг 1947 йилда қабул қилган қарори мандат остидаги собиқ Фаластин территориясида иккита суверен давлат — араб ва яҳудий давлатини барпо этишни кўзда тутган эди. Бу қарорни ҳеч ким бекор қилган эмас ва бекор қилишга ҳаққи ҳам йўқ. Бу қарорнинг фақат бир қисми — яҳудий давлатини барпо этиш қисмигина бажарилиши ҳамда арабларнинг Фаластин давлатини барпо этиш қисми узлуксиз инкор қилинавериши мумкин деб ҳисоблаш янглиш иш бўлур эди.

Башарти Яқин Шарқдаги аҳволни бартараф этишга олиб борадиган бирон-бир ҳаракат тўғрисида жиддийроқ гапириладиган бўлса, ҳозир биринчи навбатда агрессорни Ливандан кетишга, қароқчилик ҳаракатларидан воз кечишга, Сурияга нисбатан иғвогарликларни тўхтатишга мажбур этиш лозим. Биз Исроилга эс-ҳушини йиғиб олишни, ўт билан ўйнашишни бас қилишни маслаҳат берган бўлур эдик. Жаҳон ҳамжамияти сабр-тоқатининг ҳам чеки бор.

Яқин Шарқдаги одилона ва мустаҳкам тинчлик халқаро ҳуқуқнинг умумий нормаларига ҳам, шунингдек БМТ Хавфсизлик Кенгаши Бош Ассамблеясининг мазкур проблемага тааллуқли конкрет қарорларига ҳам мос бўлиб тушадиган қуйидаги принципларга асосланиши мумкин ва лозимлигига бизнинг ишончимиз комил.

Биринчидан, агрессия йўли билан ўзга ерларни босиб олишга йўл қўймаслик принципига қаттиқ риоя этилиши керак. Бунинг маъноси шуки, Исроил 1967 йилдан бери оккупация қилиб олган ҳамма территориялар — Жўлан тепаликлари, Иордан дарёсининг ғарбий соҳили ва Ғазо сектори, Ливан ерлари арабларга қайтариб берилиши лозим. Исроил билан унинг араб қўшнилари ўртасидаги чегаралар бузилмас чегаралар деб эълон қилиниши керак.

Иккинчидан, фаластинлик араб халқининг ўз тақдирини ўзи белгилаш, Исроил оккупациясидан халос қилиниши лозим бўлган Фаластин ерларида — Иордан дарёсининг ғарбий соҳилида ва Ғазо секторида унинг ўз мустақил давлатини вужудга келтиришдан иборат даҳлсиз ҳуқуқи амалда таъминланиши лозим. Фаластинлик қочоқларга БМТ қарорларида кўзда тутилганидек ўз она юртига қайтиб келиш ёки улар қолдириб кетган мол-мулк учун тегишли товон олиш имкониятини берилиши керак.

Учинчидан, Қуддуснинг 1967 йилда Исроил оккупация қилиб олган ва мусулмонларнинг энг муқаддас обидаларидан бири жойлашган шарқий қисми арабларга қайтариб берилиши ва у Фаластин давлатининг таркибий қисми бўлиб қолиши керак. Бутун Қуддусда диндорларнинг уч динга мансуб табаррук жойларига бемалол бориш эркинлиги таъминланиши лозим.

Тўртинчидан, райондаги барча давлатларнинг тўла ўзаро ҳурмат шароитида хавф-хатарсиз ва мустақил яшаш ҳамда ривожланиш ҳуқуқи таъминланиши керак, чунки ўзгаларнинг хавфсизлигини поймол этиб, бошқа халқларнинг хавфсизлигини таъминлаб бўлмайди.

Бешинчидан, араб давлатлари билан Исроил ўртасидаги уруш ҳолати тўхтатилиши ва тинчлик ўрнатилиши керак. Бунинг маъноси шуки, можародаги ҳамма томонлар, шу жумладан Исроил билан Фаластин давлати бир-бирининг суверенитети, мустақиллиги ва территориал бутунлигини ўзаро ҳурмат қилиш, рўй берадиган низоларни тинч воситалар орқали музокаралар йўли билан ҳал этиш мажбуриятини олишлари лозим.

Олтинчидан, можарони бартараф этишнинг халқаро гарантиялари ишлаб чиқилиб, қабул этилиши лозим — гарантлар ролини, айтайлик БМТ Хавфсизлик Кенгашининг доимий аъзолари ёки умуман Хавфсизлик Кенгаши ўз зиммасига олиши мумкин бўлур эди.

Можарони мана шундай ҳар томонлама, ҳақиқатан ҳам одилона ва чинакамига мустаҳкам равишда бартараф этиш тадбири барча манфаатдор томонлар иштирокида коллектив куч-ғайрат сарфлаш йўли билан ишлаб чиқилиши ва амалга оширилиши мумкин, улар орасида, албатта, фаластинлик араб халқининг бирдан-бир қонуний вакили — Фаластин Озодлик ташкилоти ҳам бўлиши керак.

Яқин Шарққа бағишланган халқаро конференция чақириш тўғрисидаги таклифимиз масалани бартараф этишнинг айни мана шу йўлини назарда тутади, бу таклиф, жумладан, Демократик Яманнинг ҳам кенг миқёсда қўллаб-қувватлашига сазовор бўлди.

Ҳозирги вазиятда Исроил босқинчиларига қарши курашда араб давлатларининг бирлиги ҳар қачонгидан ҳам муҳимлигини алоҳида айтиб ўтмоқчиман. Арабларга бундай бирлик ҳаво каби, сув каби зарур. Бу бирлик нақадар мустаҳкам ва нақадар пухта бўлса империализмнинг Яқин Шарқдаги кирдикорлари шу қадар тезроқ барбод этилади.

Яқинда араб давлатлари ва ҳукуматлари бошлиқларининг кенгаши тугади. Кенгаш ишининг якунлари юзасидан эълон қилинган баёнотда Исроилнинг Ливандаги агрессияси ва у араб ерларини ҳамон оккупация қилиб турганлиги хусусидаги ҳаққоний ташвиш ва ғазаб туйғулари ифодаланди. Фаластин проблемасини ҳал этишнинг ва умуман Яқин Шарқ можаросини бартараф қилишнинг кенгашда қабул этилган принципларини биз ижобий баҳолаймиз. Бу принциплар Совет Иттифоқи кўп йиллардан бери кураш олиб келаётган ва мен юқорида лўнда қилиб яна бир бор баён этиб берган принциплардан фарқ қилмайди.

Сўзимнинг охирида дўстларимизга Демократик Яманнинг социализмни кўзлаш йўлидан ривожлантиришда, тинчлик ва тараққиёт учун курашда янги муваффақиятлар тилашга рухсат этгайсиз.

Ўртоқ Али Носир Муҳаммад ва азиз меҳмонларимиз соғлиги учун!

Партияларимиз ва мамлакатларимизнинг дўстлиги учун!

Яқин Шарқда мустаҳкам ва одилона тинчлик учун қадаҳ кўтаришни таклиф этаман.

* * *

А. Н. Муҳаммад жавоб нутқи сўзлади.

Ўртоқ А. Н. МУҲАММАД нутқи

Азиз ўртоқ Леонид Ильич Брежнев!

Ўртоқлар!

Биз яна Яман Социалистик партияси билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси империализмга қарши, планетамизда социализм ва тинчлик учун биргалашиб олиб бораётган курашда уларни бирлаштириб турувчи қизғин дўстлик ва ўртоқлик вазиятида учрашиб турибмиз.

География нуқтаи назаридан Советлар мамлакати Ямандан олисдадир. Аммо бу мамлакат Яман халқининг фикри-зикри ва қалбига ғоятда яқиндир. Совет Иттифоқи ва унинг шонли Коммунистик партияси халқимизга, миллий озодлик ва янги ҳаёт қуриш қонуний интилишларимизга берган ёрдам ва мададлар натижасида вужудга келган ва ривож топган биргаликдаги кураш муносабатлари Яман халқини дўст совет халқи билан боғлаб турибди. Бу муносабатлар икки дўст давлатларимиз ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги шартнома билан якунланди.

Янги учрашувимиз ўртоқларча фикрлашиш ҳамда ўзаро манфаатли халқаро проблемалар юзасидан позицияларимизни мувофиқлаштириб олиш доирасида ўта ёътганлиги жиҳатидан ҳам алоҳида аҳамият касб этади. Бу нарса қалин дўстимиз Яман халқи ва бошқа араб халқларининг империализм ва сионизмга қарши курашида самимий ва ишончли иттифоқчи — Совет Иттифоқи билан бўлган муносабатларимизда анъана бўлиб қолди.

Азиз ўртоқ Леонид Ильич Брежнев!

Ўртоқлар, дўстлар!

Бугунги кунда дунё иккинчи жаҳон уруши тугагандан бери энг мураккаб даврлардан бирини бошдан кечирмоқда. Реакцион иркчи диктаторлик кучларига суянган халқаро империализм халқаро хавфсизликни қўпоришга қаратилган агрессив ниятларини активлаштирди. У қуролланиш пойгаси, нейтрон қуролини ишлаб чиқариш ва уни тўплаш сиёсатини ўтказмоқда, кескинлик манбаларини ва ҳарбий базаларни вужудга келтирмоқда, ўзининг улкан флотларини Ер куррасининг жойларига юбормоқда. Империализм Осиё, Африка, Лотин Америкаси, Кариб денгизи районида озод бўлган ёш давлатлар ва миллий озодлик ҳаракатларига нисбатан террор, дўқ-пўписа ва тазйиқ методларини қўлламоқда.

Араблар шарқида ҳам бу агрессив стратегия кенг кўламда амалга оширилмоқда. Империалистик доиралар Исроилнинг Фаластин ва бошқа араб халқларига қарши агрессив-экспансия сиёсатини қўллаб-қувватламоқдалар ва унга ёрдам бермоқдалар. Қизил денгиз ва Ўрта денгиз районида, Африка мугузи, Форс кўрфази ва Ҳинд океани районларидаги ҳарбий кучларини зўрайтирмоқдалар, араб мамлакатларидаги ватанпарвар ва тараққийпарвар режимларга қарши фитналар уюштирмоқдалар ва бу фитналарни пул билан таъминлаб турибдилар, фаластинлик араб халқининг ҳуқуқларини йўқ қилиш ва араб халқлари устидан Америка — сионистлар ҳукмронлигини ўрнатишга қаратилган Кэмп-Дэвид тил бириктиришини ўтказишга уринмоқдалар. Империализмнинг бу ҳаракатлари ҳозир алоҳида хатарли тус олди. Исроил арабларники бўлган Суриядаги Жўлан тепаликларини босиб олганлиги, Американинг тез ҳаракат қилувчи кучлари бир қанча араб мамлакатларининг территориясида иғвогарлик машқларини ўтказаётганлиги, Демократик Яманга, империалистларга қарши сиёсат ўтказаётган бошқа мамлакатларга тинч гражданларни ўлдириш, ҳаётий муҳим иқтисодий объектларни бузиш, хавфсизлик ва барқарорликни қўпориш мақсадларида қурол-яроғ ва қўпорувчи группалар юбориб турганлиги шуларни кўрсатади. Империалистик доиралар Сурияга, Жазоирга қарши иғвогарликларини давом эттирмоқдалар. Ливияга иқтисодий тазйиқ ўтказмоқдалар, унга ҳарбий йўл билан бостириб кирамиз, деб дўқ қилмоқдалар, тинч демократик асосда Яман икки қисми бирлигига эришилмоғига қарши фитналар уюштирмоқдалар.

Бундай агрессив режалар ва ҳаракатлар пировардида Исроилнинг Ливанга бостириб киришга. Исроил Ливан территориясининг катта бир қисмини босиб олишга, ҳарбий жиноятларга айланди. Бу жиноятлар иккинчи жаҳон уруши даврида фашизм ва нацизмнинг жиноятларига ўхшаб кетади. Фаластин Қаршилик ҳаракати билан Ливан халқига қарши халқаро ҳуқуқ тақиқлаган энг ваҳший қуроллар ишлатилди.

Ливандаги уруш империализм ва сионизм кучлари блокининг агрессив дағдағаларига нисбатан қуролланиб туриш қатъий зарурлигини тақозо қилди. Бу уруш шу блокнинг турли бўғинлари ўртасида арабларнинг миллий озодлик ҳаракатини барбод этиш, совет — араб дўстлигини бўшаштириш ниятида тўла ҳамкорлик борлигини, роллар мувофиқлаштирилганлиги ва тақсимланганлигини очиб ташлади. Совет — араб дўстлиги эса араб халқларининг ўз қонуний ҳуқуқлари, мустақилликларини ҳимоя этиш учун курашидаги куч-қувватларининг манбаидир.

Исроил ва унинг иттифоқчиси — АҚШ бутун ёвузликлари ва куч-қувватларидан ваҳшиёна фойдаланганликларига қарамай Фаластин революциясини йўқ қила олмадилар. Фаластин Қаршилик ҳаракатининг жангчилари Байрутни қаҳрамонлар сифатида, халқаро майдонда ўзлари билан мисли кўрилмаган маънавий ва сиёсий бирдамлик вазиятида тарк этдилар. Бу бирдамлик уларга фаластинлик араб халқининг бирдан-бир қонуний вакили — Фаластин Озодлик ташкилоти раҳбарлигида ўз ҳуқуқлари учун, ўз тақдирини ўзи белгилаш, ватанга қайтиб келиш ва ўз диёрида ўзининг мустақил давлатини тузиш ҳуқуқи учун одилона курашини давом эттиришга янгидан-янги куч-қувватлар бағишлайди.

Бизнинг мамлакатимиз Яқин Шарқда хавфсизлик ва тинчликни таъминлаш, бинобарин бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлашнинг бирдан-бир йўли 1967 йилда босиб олинган араб территорияларидан, шунингдек яқинда босиб олинган Ливан территориясидан Исроил қўшинларини батамом ва сўзсиз олиб чиқиб кетиш орқали ҳамда Фаластин халқининг ўз миллий давлатида яшаш ҳуқуқини тан олишдан иборат, деб ҳисоблайди. Ер куррасининг шу муҳим районида бошқача йўл билан тинчликка эришиб бўлмайди.

Азиз ўртоқ Брежнев! Шу муносабат билан араб халқларининг бошига тушган оғир синов дамларида ҳамиша араб халқлари томонида туриб келган Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг изчил принципиал позициясидан миннатдорчилигимизни изҳор этишга ва бу позицияга юксак баҳо беришга рухсат этгайсиз. Исроилнинг Ливанга қарши қилган босқинчилик агрессияси шу синов дамларининг сўнггиси эди. Бу агрессия замирида АҚШ турарди. Ливандаги бутун урушнинг бориши Қўшма Штатлар тель-авивлик ҳукмдорларнинг агрессив ва экспансиячилик сиёсатини қўллаб-қувватлаётганлигини, у Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қарорларини тамомила назар-писанд этмаётганлигини фош қилиб ташлади. Биз шу қарорлар мумкин бўлган ҳамма йўл ва воситалар билан бажарилмоғига эришишга, агрессия қораланиши, Исроил қўшинлари эса дарҳол ва ҳеч қандай шартсиз Ливандан олиб чиқиб кетилишига даъват этамиз.

Империализм кучлари ва малайларининг кучайиб бораётган агрессив ҳаракатлари жаҳон революцион ҳаракати ва курашаётган халқлар турли отрядларининг мустаҳкамланиб бораётган зарбаларига ва қаҳрамонона қаршиликларига дуч келаётганлигини айтиб ўтиш лозим. Империалистларнинг агрессив сиёсатини жиловлаш ва улар дунёни вайронагарчилик уруши фалокатига тортишларига йўл қўймаслик учун миллий озодлик ҳаракати билан Совет Иттифоқи бошлиқ социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ўртасидаги стратегик иттифоқни бундан буён ҳам мустаҳкамлаб, чуқурлаштириб бораверишимиз керак.

Азиз ўртоқ Леонид Ильич Брежнев!

Ўртоқлар ва дўстлар!

Мамлакатимиз регионимизда агрессив империалистик стратегиянинг ҳар қандай кўринишларига қарши сиёсатни ҳамиша ўтказиб, бутун дунёда тинчлик асосларини мустаҳкамловчи конструктив халқаро куч-ғайратларни, жумладан Совет Иттифоқининг биринчи бўлиб ядро қуролини ишлатмаслик тўғрисидаги сўнгги мажбуриятини қўллаб-қувватламоқда. Бу мажбуриятни Ер юзидаги ҳар бир виждонли киши, барча тинчликсевар кучлар табриклади. Бундан аввал мамлакатимиз Сизнинг Яқин Шарқда тинчлик ўрнатиш, Ҳинд океани ва Форс кўрфази районидаги барча чет эл базаларини тугатишга қаратилган ташаббусларингизни қўллаб-қувватлаганди. Биз районни империалистларнинг ҳарбий кучлари хавфидан қутқаришга даъват этилган биргаликдаги ҳаракатларни ишлаб чиқиш учун Арабистон ярим ороли, Форс кўрфази ва Африка мугузи районидаги давлатлар раҳбарларининг манфаатдор бошқа томонлар иштирокидаги кенгашини чақиришга даъват қилиб келдик. Мамлакатимизга қўшни бир қанча давлатлар билан барча қардошларча учрашув ва визитларимиз чоғида хавфсизлик ва тинчлик асосларини мустаҳкамлаш хусусида фикрлашиб олишга ҳаракат қилдик. Мамлакатимиз Ироқ—Эрон урушига қарши чиқиб келди. Бу уруш на Ироқ халқининг, на Эрон халқининг манфаатларига мос келади ва аввал бошдан келишмовчиликларни бартараф этиш учун уруш ҳаракатларини тўхтатиш ва тинч мулоқот ўтказишни тақозо этарди. Мамлакатимиз империалистларнинг Афғонистон, Эфиопия, Куба, Ангола, Никарагуадаги революцияларни барбод этиш ҳамда Сальвадор, Уругвай ва Чилида фашист ва диктаторлик режимларига қарши халқ ғалаёнларини бостиришга қаратилган фитналари ва режаларига қарши қатъий курашни давом эттирмоқда.

Бир қанча социалистик мамлакатларга қилган визитларимиз, улар билан дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида имзолаган шартномаларимиз, шунингдек мамлакатимизга келиб кетган кўпгина социалистик давлатларнинг раҳбарлари билан ўтказган учрашувларимиз орамизда жанговар иттифоқни мустаҳкамлаш ҳамда халқаро империализмга қарши бутун дунёда тинчлик учун биргалашиб курашиш йўлидаги куч-ғайратларни бирлаштириш ишида катта роль ўйнади.

Биз ўз хоҳишимиз билан танлаб олган, қонимиз ва пешона теримиз билан ҳимоя этган, кўпдан-кўп қурбонлар бериб очган йўлимиздан бундан буён ҳам бораверишга маҳкам бел боғлаганмиз.

Совет Иттифоқи бошчилигидаги социалистик мамлакатлар билан дўстлик ва жанговар иттифоқ йўлидан, боя айтганимдек, империализм ва реакциянинг фитналарига қарши курашда Яман революцияси жаҳон ва араблар миллий озодлик ҳаракати куч-қувват олиб турган йўлдан бундан буён ҳам бораверамиз.

Ўртоқ Леонид Ильич Брежнев партияларимиз, халқларимиз ва мамлакатларимиз ўртасида вужудга келган дўстлик ва ҳамкорлик муносабатлари шарафига хитоб сўзларини айтиб, бу муносабатлар илмий социализм ва пролетар интернационализмининг ғоялари байроғи остида бизни бирлаштириб турган принцип ва мақсадлар муштараклиги асосида бундан буён ҳам мустаҳкамланиб, ривожланиб боравериши, деб ишонч билдиришга рухсат этгайсиз.

Азиз ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг соғлиги учун!

Яман — Совет ва араб — Совет дўстлиги учун!

* * *

Л. И. Брежнев ва А. Н. Муҳаммад ўртоқларнинг нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва узоқ давом этган қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат самимий дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

Мадумар ТОЖИБОЕВ

Узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг Андижон область Марҳамат районидаги Свердлов номли колхознинг собиқ раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Иттифоқ аҳамиятидаги шахсий пенсионер Мадумар Тожибоев 14 сентябрь куни 77 ёшида вафот этди.

Республика колхоз ишлаб чиқаришининг моҳир ташкилотчиси ҳаётдан кўз юмди.

М. Тожибоев 1905 йилда Андижон области Марҳамат районидаги Янгиқишлоқ қишлоғида деҳқон оиласида туғилди. Унинг бутун ҳаёти қишлоқ хўжалиги билан боғлиқ бўлди. Меҳнат фаолиятини Чапаев номли колхозда кетмончиликдан бошлади, кейин табелчи, бригадир, кассир, қишлоқ Советининг раиси бўлиб ишлади.

1934 йилда у Свердлов номли колхоз раиси қилиб сайланди ва 22 йил давомида шу лавозимда ишлади.

М. Тожибоев қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга катта ҳисса қўшди, ўзини колхоз ишлаб чиқаришининг моҳир ташкилотчиси сифатида намоён қилди. Юксак ташкилотчилик қобилияти, чуқур билимдонлик, принципиаллик, камтарлик ва сезгирлик М. Тожибоевга хос хислатлар эди. Бу фазилатлар унга колхозчилар, уни билган ҳамда бирга ишлаганлар ўртасида самимий ҳурмат ва обрў-эътибор келтирди.

КПСС аъзоси М. Тожибоев катта жамоатчилик ишларини олиб борди. У район партия комитетининг аъзоси, халқ депутатлари область, район ва қишлоқ Советларининг депутати қилиб сайланди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати олдидаги катта хизматлари учун М. Тожибоевга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони берилган, у икки марта Ленин ордени, «Ҳурмат Белгиси» ордени, СССРнинг кўпгина медаллари билан мукофотланган.

Истеъдодли раҳбар, Коммунистик партиянинг содиқ фарзанди, меҳрибон ва сезгир ўртоқ Мадумар Тожибоевнинг ёрқин хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланиб қолади.

Ш. Р. Рашидов, Е. Айтмуротов, И. Г. Анисимкин, Л. И. Греков, Ю. П. Максимов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, И. Б. Усмонхўжаев, А. А. Хўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Қ. Камолов, Н. М. Маҳмудова, Л. Н. Мелкумов, У. Умаров, Б. Раҳимов, А. А. Уркинбоев, С. Мамарасулов, Ж. Ҳасанов, Б. Н. Расулов, М. Йўлдошева.

РЕСПУБЛИКА МАТБУОТ МАРКАЗИ — ХАБАР ҚИЛАДИ —

▲ 15 сентябрь куни республикамиз тайёрлов пунктларига 111.448 тонна пахта етказиб берилди, мавсум бошидан буён тайёрланган пахта 936.707 тонна бўлди.

▲ «Зангори кема»лар билан бир кунда 33.703 тонна пахта терилди, мавсум бошидан буён механизаторларнинг эл хирмонига тўккан пахтаси 116.341 тоннага етди.

▲ Ўтган куни 6.045 тонна ингичка толали пахта тайёрланди, мавсум бошидан буён тайёрланган ипак пахта миқдори эса 52.387 тоннани ташкил этади.

ЮБИЛЕЙ ШАРАФИГА

Китоб районидаги «Шарқ юлдузи» колхозининг У. Таниев бошлиқ бригада аъзолари йиллик планни бажардилар. Давлатга 186 тонна юқори сифатли хом ашё топширилди. СССР 60 йиллиги шарафига ғолиблар икки йиллик план миқдорида ҳосил олишга сўз бердилар.

Нишон районидаги «Гулбоғ» совхозининг Ш. Мамадов бошлиқ бригада аъзолари ҳам шундай мажбурият олиб ишлашмоқда.

МАРРА — 60 ЦЕНТНЕР

Гагарин районидаги «Партия XXIV съезди» совхозининг Р. Сафаров етакчилигидаги бригада йиллик планни бажарди. Ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилни 60 центнерга етказиш азаматларнинг бугунги шиоридир.

Сурхондарё области пахтазорларида техникадан унумли фойдаланилмоқда. Ўтган куни далаларда 1195 та терим агрегати ишлади. 16 сентябрь куни областнинг 11 бригадаси йиллик планни бажарди.

ОИЛАВИЙ ЗВЕНОЛАР

Самарқанд областида 90 оилавий экипаж пахтазорларда жавлон урмоқда. Нарпай районидаги «Коммунизм» колхозининг М. Шукурова ва Қ. Юсупов бошлиқ звенолар, айниқса, яхши ишламоқдалар. Улар хирмонга ҳар куни 21 тоннадан пахта тўкишмоқда.

ПЕШҚАДАМ КОМСОМОЛЛАР

«Оқ олтин» совхозининг Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати Р. Ҳазратова бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси Олот районида биринчи бўлиб йиллик планни бажарди. Р. Ҳазратова етакчилигидаги коллектив ҳосилдорликни 70 центнерга етказиш ва она-Ватанга 434 тонна «оқ олтин» сотиш учун мусобақани кун сайин қизитмоқда.

Шу райондаги «Ленинград» колхозининг Ш. Ҳамдамов бошлиқ бригадаси ҳам маррага етди.

МЕХАНИЗАЦИЯГА ТАЯНИБ

Хоразм области пахтазорларида ўтган куни 847 та пахта териш агрегати ишлади. Ҳар бир машина ёрдамида ўртача ҳисобда 5,3 тоннадан пахта терилди. Гурлан, Хазорасп, Янгибозор районлари хўжаликларида машина терими юксак суръатда олиб борилмоқда.

ИБРАТ

Қизилтепа районидаги «Меҳнат-роҳат» колхозининг М. Баратова бошлиқ оилавий бригадада аъзолари райондаги социалистик мусобақада пешқадамлик қилишмоқда. Бир кунда улар 750 килограмм пахта теришди. Мавсум бошидан буён эса, бригада ҳисобида 14 тонна пахта бор.

Навбаҳор районидаги «Дружба» қўриқ совхозининг 8-бригада аъзолари социалистик мажбуриятларини бажарганликлари ҳақида ғалаба рапортига имзо чекдилар.

ЮКСАК КЎРСАТКИЧЛАР БИЛАН

Сирдарё области пахтакорлари ўртасидаги мусобақада Комсомол райони хўжаликларининг пахтакорлари биринчиликни қўлдан бермай келишяпти. «Ленинград» совхозининг С. Олламуродов бошлиқ бригадасида йиллик планга нисбатан 70 процент миқдорида пахта тайёрланди. Областнинг Ильич районидаги Гагарин номли қўриқ совхозида, Комсомол районида бу йил ташкил этилган қўриқдаги «Юбилейний» совхозида пахта йиғим-терими жадал суръатларда олиб борилияпти.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Қорақалпоғистон АССРнинг пахтакор хўжаликларида йиллик планни муддатидан илгари бажарган бригадаларнинг сони кун сайин ошиб бораётир. Беруний районн пахтакорлари ўртасидаги мусобақада Будённий номли совхознинг М. Ҳолиқов бошлиқ бригада аъзолари пешқадамлик қилишмоқда. Бу бригада азаматлари сентябрь охиригача икки йиллик топшириқни бажаришга сўз беришган.

Шуманай районидаги Киров номли совхозининг К. Жолжанов етакчилигидаги бригада аъзолари пахта тайёрлаш планини бажардилар. Ҳозиргача ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил олинди.

БРИГАДАЛАР РАПОРТИ

Ильич номли колхознинг М. Маматова етакчилик қилаётган бригада аъзолари Бўка районида биринчи бўлиб пахта тайёрлаш планини бажарди. Давлатга 230 тонна юксак сифатли пахта сотилди. Пискент районидаги Тельман номли колхознинг А. Ашуров бригадаси ҳам маррага етди. Эл хирмонига тўкилган пахта 240 тонна бўлди.

ДОН — ДАВЛАТГА

Уйчи райони ғаллакорлари дон тайёрлаш бўйича социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажардилар. Қабул пунктларига 4300 тонна дон, шу жумладан, 3900 тонна маккажўхори дони етказиб берилди.

ЙИЛЛИК ПЛАН ТАЙЁР

Бухоро области меҳнаткашлари 15 сентябрь куни сабзавот ва полиз маҳсулотлари тайёрлаш бўйича халқ хўжалик планини бажардилар. Давлатга 12.200 тонна хўл мева, 57.100 тонна сабзавот, 23.900 тонна полиз маҳсулотлари етказиб берилди. Яна икки минг тонна сабзавот, 500 тонна полиз маҳсулотлари ва 400 тонна мева етказиб бериш мўлжалланмоқда. Область ғаллакорлари ҳам йиллик планни муваффақиятли адо этдилар. Давлатга 40.000 тонна дон, шу жумладан, 37.053 тонна маккажўхори дони етказиб берилди.

ЮТУҚЛАР КЎРИГИ, УМИДЛАР КЎРИГИ

(Боши биринчи бетда).

Вимпеллардан «КПССга шон-шарафлар!», «Октябрнинг 65 йиллиги», «СССР — 60» сўзлари ҳосил бўлганида стадионда қарсаклар янграйди.

Экран оммавий чиқишларнинг ўзига хос фонига айланади. Мана, қуёш заррин нурларини соча бошлади, энг кичкинтой физкультурачилар стадионнинг яшил гиламн устига югуриб чиқдилар. Улар гимнастика машқларини, ранг-баранг коптоклар билан ўйинларни зўр маҳорат билан ижро этадилар, эрталабки зарядкани намойиш қиладилар.

Экранда пайдо бўлган «Меҳнат резервлари» эмблемаси спортчилар ва бадиий ҳаваскорлик қатнашчиларининг — ҳунар-техника билим юртлари талабаларининг майдонга чиққанлигидан дарак беради.

Ишчилар синфининг бўлажак ўринбосарлари ўз спорт жамиятида чиниқадилар. Бу йигит ва қизлар ҳам меҳнат, ҳам спорт малакасига эга бўлган ҳолда заводларга, фабрикаларга, қурилишларга, далаларга ва фермаларга борадилар, физкультурани оммалаштиришга кўмаклашадилар.

Ранг-баранг алвонлардан таркиб топган «оқ олтин» чаноғи ва «6000000» рақами умумиттифоқ меҳнат тақсимотига республика қўшаётган асосий ҳиссани акс эттириб туради.

Томошабинлар енгил атлетикачилар, спортчилар, акробатлар, гимнастикачилар, курашчилар, футболчилар, қиличбозларнинг намунали беллашувларини ғоят қизиқиб кузатдилар.

Сўнгра эса, осмонда парашютларнинг ёрқин гумбазлари пайдо бўлди: шу тариқа армия, авиация ва флотга кўмаклашувчи кўнгилли жамиятнинг спортчилари байрам қатнашчиларини табрикладилар.

Ўзбекистон спорт терма командаларининг байроғини топшириш рамзий эстафетага айланди. Ёшларнинг Бутуниттифоқ ўйинлари қатнашчилари бу байроқни СССР халқлари VIII Спартакиадасида қатнашадиган Ўзбекистон делегацияси номзодларига топширдилар. Ёшларнинг ўйинларида яқиндагина республиканинг спорт шарафини ҳимоя қилган кўпгина йигит ва қизлар эртага Спартакиада майдонига чиқадилар. Улар Ўзбекистон спорти байроғини, оммавий физкультура байроғини янада баланд кўтарадилар.

Спорт байрамида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлари Е. А. Айтмуротов, И. Г. Анисимкин, Л. И. Греков, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, И. Б. Усмонхўжаев, А. А. Хўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Қ. Камолов, Н. М. Маҳмудова, Л. Н. Мелкумов, У. У. Умаров, КПСС Марказий Комитетининг сектор мудири В. И. Смирнов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, М. Т. Турсунов, Ўзбекистон область партия комитетларининг биринчи секретарлари ҳозир бўлдилар. (ЎзТАГ).

ҲАМКОРЛИК МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Полимерларга бағишланган совет — француз симпозиуми 16 сентябрь куни Тошкентда ўз ишини тамомлади. Симпозиум қатнашчилари — СССР Фанлар академияси А. Н. Несмеянов номли Элементорганик бирикмалар институтининг олимлари ва «Ронпуленк» фирмасининг намояндалари бир йил давомида биргаликда қилинган иш якунларини чиқардилар, келгусидаги режаларни белгиладилар. Симпозиум иштирокчилари Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Полимерлар химияси ва физикаси институти, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Биоорганик химия институти лабораториялари билан танишдилар, Самарқандга сафар қилдилар.

СССР Фанлар академияси юқори молекуляр бирикмалар илмий кенгашининг раиси академик В. В. Коршак Ўзбекистон Ахборот агентлиги мухбири билан суҳбатда бундай деди:

— Икки мамлакат химикларининг Тошкентда бўлиб ўтган учрашуви Совет Иттифоқи билан Франция олимлари ва мутахассислари ўртасидаги ижодий алоқалар доимо мустаҳкамланиб бораётганлигини яна бир бор кўрсатди. Шу нарса диққатга сазоворки, биргаликда олиб борилган бу ишда пойтахт институтларининггина эмас, шу билан бирга мамлакатдаги қардош республикаларнинг ҳам олимлари қатнашмоқдалар. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Полимерлар химияси ва физикаси институти директори С. Ш. Рашидованинг занжирда кетма-кет боғланган полимерлар термостабиллиги ва уларнинг металлокомплексларини тадқиқ қилишга бағишланган докладн симпозиум қатнашчиларида зўр қизиқиш туғдирди. Янги полимер материалларни ўрганиш кейинчалик халқ хўжалигининг бутун тармоқларида улардан кенг фойдаланиш имконини беради. (ЎзТАГ).

МЕҲНАТ РАПОРТИ

КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларини изчиллик билан амалга ошираётган Калинин райони меҳнаткашлари дастлабки меҳнат ғалабасига эришдилар. Давлатга картошка, хўл мева ва маккажўхори дони сотиш бўйича социалистик мажбурият, сабзавот ва узум сотиш бўйича йиллик план муддатидан илгари адо этилди.

Районда давлатга гўшт топшириш йиллик плани 146,5 процент, сут топшириш саккиз ойлик плани 108 процент, тухум топшириш саккиз ойлик плани 100 процент қилиб адо этилди.

Районда халқ хўжалигининг бошқа тармоқлари бўйича ҳам қатор ютуқлар қўлга киритилди. Саккиз ойда пландаги 102,4 миллион сўмлик ўрнига 106,3 миллион сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилди.

Район миришкорлари СССРнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш мақсадида, оширилган социалистик мажбурият қабул қилдилар. Шунга кўра улар бу йил икки план миқдорида картошка, хўл мева ва узум тайёрлашади. Картошка ҳосилдорлиги гектар бошига 200 центнерга етказилади. Пландан ташқари давлатга 30 минг тонна сабзавот маҳсулотлари сотилиб, умумий кўрсаткич 130 минг тоннадан оширилади.

Ҳар бир соғин сигирдан 4200 килограмм сут, ҳар бир товуқдан 200 тадан тухум олинади. Гўштга топшириладиган қорамолларнинг тирик вазни 550 килограмм, қўй-эчкиларнинг тирик вазни 60 килограмм бўлиши таъминланади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми адабиёт соҳасидаги хизматлари учун ёзувчи ўртоқ Борис Сенсуевич Пакни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика архив бошқармаси органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Бош архив бошқармаси бошлиғининг ўринбосари ўртоқ Маврикий Леонович Байсни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ФАН ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ:

САМАРАДОРЛИК ВА НАТИЖА

«80 йилларда ҳалқ хўжалиги ривожланадиган шарт-шароитлар фан-техника тараққиёти жадаллаштирилишини яна ҳам кўпроқ зарур қилиб қўяди. Ҳеч кимни илм-фан катта аҳамиятга эга эканлигига ишонтириб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Коммунистлар партияси янги жамият қурилишини илм-фансиз мутлақо тасаввур қилиб бўлмайди, деган фикрга асосланади».

Л. И. БРЕЖНЕВ.

ЭРТАНИНГ БОШ ВАЗИФАСИ

Областимизда кейинги йилларда фан ва техника янгиликларидан самарали фойдаланишга алоҳида эътибор берилмоқда. Ерларни 40—45 сантиметр чуқурликда икки ярусли плуг билан ҳайдаш кенг қўлланиляпти. Чигитни кенг қаторлаб экишни жорий этиш биринчи даражали аҳамият касб этяпти. Бу пахта ҳосилдорлигини, қишлоқ хўжалик техникасининг меҳнат унумдорлигини оширяпти. Чигитни ўғитлаш билан бир вақтда, аниқ миқдорда экишга катта эътибор берилмоқда. Натижада ҳар гектар ерга сарфланадиган чигит нормаси 100—120 килограммдан 25—35 килограммга камайди. Об-ҳаво ноқулайликларига чидамли, капсулланган (махсус «тўн» кийдирилган) чигит экиш, уруғни тез ундирувчи «Мивал», «А-1» препаратларидан фойдаланиш методлари ишлаб чиқариш синовидан муваффақиятли ўтмоқда.

Ҳосилни кўпайтириш ва эрта етиштиришда чеканка муҳим агротехника тадбирларидан бири ҳисобланади. Ҳозирги замон агротехникаси олдига эса оз меҳнат сарфлаб, кўплаб маҳсулот етиштириш вазифаси қўйилмоқда. Чеканкани химиявий усулда ўтказиш оғир қўл меҳнатига чек қўйиш билан бирга, пахтачиликда сифат ва самарадорлик кўрсаткичларини кескин яхшилади. Областда икки йилдан бери ғўзани чеканка қилишда «Тур» препаратидан унумли фойдаланилмоқда. Бунда препарат сепилган майдонлардаги ғўзалар ўсишдан тўхтайди, шохлари йўғонлашади, кўсаклар бўлиқ бўлади, тез очилади. Ҳосил тўплаш пайтидаги жараёнлар кескин равишда яхшиланади, ҳосилнинг пишиб етилиши беш кунга тезлашади. Агар «Тур» билан чеканка қилиш ўз вақтида, тўғри ва сифатли ўтказилса, ҳар гектар ердан олинадиган ҳосил 15—17 процент ошади. Яна бир гап. Қуёш нуридан, ҳаводан яхши наф олиши туфайли кўсаклар чиримайди, очилган пахта эса тош босадиган, юқори сифатли тола берадиган бўлади, биринчи сорт пахта кўпаяди. Ўтган йили 2500 гектар майдон шу препарат воситасида чеканка қилинган бўлса, бу йил 50 минг гектарга яқин майдондаги ғўзалар шу усулда чеканка қилинди.

Областда ғўза зараркунандаларига қарши курашда бир неча йилдирки, биологик метод қўлланиляпти. Бу усул барча хўжаликларда йўлга қўйилган. 1976—1981 йилларда биологик усул билан ишланган умумий пахта майдонлари 10 минг гектардан 180 минг гектарга кўпайди. Натижада химиявий ишлов ҳажми кескин камайди. Масалан, 1970 йилга қадар ҳар йили 620 минг гектар майдон заҳарли химикатлар билан ишланган бўлса, 1981 йилга келиб, 94,2 минг гектарга қисқарди. Илгари қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш учун сарфланган маблағ 10 миллион сўмдан ортиқ эди, ўтган йили 3 миллион сўмга яқин маблағ сарфланди, холос. Атроф муҳитни, одамлар саломатлигини муҳофаза қилиш мақсадида пахтачиликда заҳарли химикатлар ишлатишни минимал миқдорга келтириш учун қизғин иш олиб боряпмиз. Ҳозир область марказида биологик фабрика ишламоқда, колхоз ва совхозларда 18 та отряд ва биолаборатория бўлиб, уларда трихограммалар етиштирилмоқда.

Қишлоқ хўжалигини интенсив ривожлантиришда химиялаштириш, минерал ўғитлардан оқилона ва самарали фойдаланишга эришиш муҳим аҳамият касб этади. Ўғитларни сотиб олиш ва фойдаланишга сарфланаётган ҳар бир сўм бизда 7—8 сўмлик маҳсулот олиш билан қопланмоқда. Косонсой районидаги «Коммуна», Тўрақўрғон районидаги «Ўзбекистон» колхозлари, Учқўрғон районидаги Ленин номли совхозда бир килограмм соф азот ҳисобига 20 килограмм ва ундан ҳам кўпроқ пахта олиняпти.

Пахта етиштирадиган хўжаликларни юқори сифатли уруғ билан таъминлаш мақсадида областда хўжаликлараро кооперация ва агросаноат интеграцияси негизида пахта уруғчилигини ихтисослаштириш ва концентрациялаш бўйича тадбирлар ишлаб чиқилди ва амалга оширилди. Уйчи районидаги «Қизилравот» тажриба хўжалиги базасида ташкил этилган хўжаликлараро корхона юқори кондицияли уруғлик чигит ишлаб чиқариш, тайёрлаш ва реализация қилиш имкониятини бермоқда. Ўтган йили кооперация аъзолари бўлган хўжаликлар томонидан 7,1 минг тонна ана шундай чигит тайёрланди. Бу уруғлик юқори сифат кўрсаткичига эга бўлиб, у республика Енгил саноат министрлигига қарашли пахта тозалаш заводларида эришилган натижаларга нисбатан икки баробар ортиқ бўлди.

1982 йилда областда «Уйчи-2», «175-Ф», «Тошкент-6» навлари каби ўрта толали, шунингдек, «С-6037» навли чигит экилди. Асосий майдонларни «Қизилравот» тажриба хўжалигида яратилган «Уйчи-2» нави эгаллади. У серҳосил, тезпишар, машина терими учун қулай бўлиб, юқори сифатли тола беради. Ўтган йили бу нав экилган майдонларнинг ҳар гектаридан ўртача 35 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди.

Областда меҳнатни ташкил этиш ва ҳақ тўлашнинг илғор усуллари ҳам кенг қўлланилмоқда. Тракторларнинг сменали коэффициенти ҳам ортди. 1981 йилда нарядсиз системада иш юритган звеноларда ҳар бир эталон тракторнинг йиллик иш ҳажми оддий звенолардагига нисбатан 15—20 процент ортиқ бўлди.

Ўтган йили республикада биринчи марта Задарё районида қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш хўжаликлараро корхонаси ташкил этилди. Райондаги барча қишлоқ хўжалик техникаси ва асбоб-ускуналари марказлаштирилди. Янги корхонадан кўп наф кўриляпти. Техникадан фойдаланишни ташкил этишнинг янги усулига ўтиш муносабати билан тракторларнинг бир сменада бажарган иш ҳажми 15—20 процент ортди. Машиналарни муддатидан илгари ҳисобдан чиқариш қисқарди, ёнилғига ягона талон жорий этилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бу ташаббусни маъқуллаб республиканинг қатор районларида жорий қилишни тавсия этди. Шунга асосан бу йил Тўрақўрғон ва Наманган районларида ҳам қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш ва электрлаштириш хўжаликлараро корхоналари ташкил этилди.

Қишлоқ хўжалигига фан ва техника ютуқлари, илғор иш усуллари ва методларини кенг жорий этиш туфайли маҳсулотларнинг ҳамма турларини етиштириш борган сари ўсиб боряпти. Агарда 1975 йилда ҳар гектар ердан ўртача 30,8 центнердан пахта олинган бўлса, бу кўрсаткич 1981 йилга келиб, 33,8 центнерга етди. Мана шу йиллар мобайнида донли экинлар ҳосилдорлиги икки марта, картошка 2,1, сабзавот 1,4, полиз маҳсулотларининг ҳосилдорлиги 1,7 марта ортди. Бу йил эса область пахтакорлари она-Ватан хирмонига 500 минг тонна «оқ олтин» тўкиб, СССРнинг Озиқ-овқат программаси амалга оширилишига муносиб ҳисса қўшишга аҳд қилганлар.

Т. МАЛЛАБОЕВ,
Наманган область партия комитети қишлоқ хўжалик бўлими мудири, иқтисод фанлари кандидати.

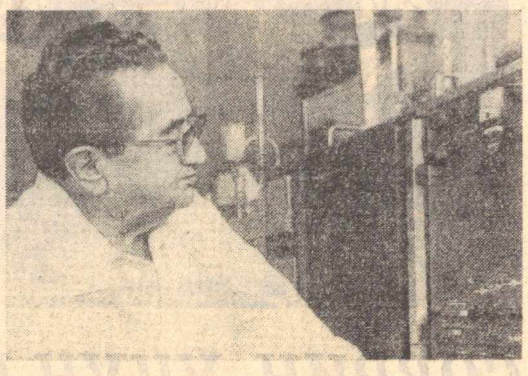

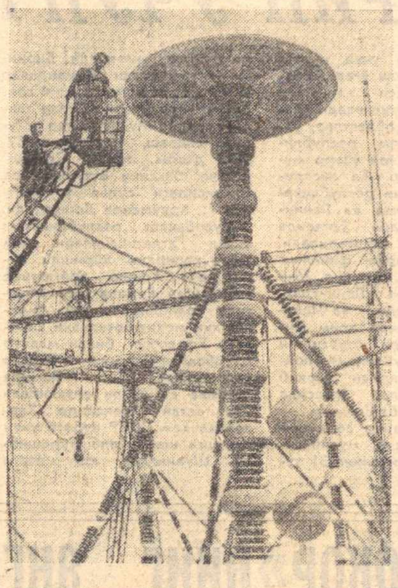

Фан тараққиётини ҳам, фан ютуқларининг ишлаб чиқаришга муваффақиятли жорий этилишини ҳам олимнинг меҳнати, иродаси, қобилияти, билими, ташаббуси ва маданияти белгилаб беради. Бугунги кунда Ўзбекистондаги 200 га яқин илмий муассасада 36 минг илмий ва илмий педагог ходим ишламоқда. Хусусан, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси институтларида халқ хўжалиги аҳамиятига молик катта илмий-тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Суратларда: ўсимлик моддалари химияси институти директори, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони С. Юнусов (юқорида). Энергетика ва автоматика институтида қатор актуал проблемалар, жумладан, электр узатиш линияларининг такомиллашган системаларини яратиш устида изланишлар муваффақиятли якунланди. Ўртадаги суратда аппаратларни тажриба ўтказишга ҳозирлаш пайти акс эттирилган. Пастдаги суратда Ўсимликлар экспериментал биология институти олимлари — ғўзанинг шўрга чидамлилигини ошириш методи автори, биология фанлари доктори Р. Азимов суғориладиган майдонларда тупроқ маҳсулдорлигини тубдан ошириш бўйича янги система авторларидан бири, қишлоқ хўжалик фанлари доктори А. Зокиров илмий-тадқиқот ишларининг натижалари ҳақида суҳбатлашмоқдалар.

В. Сироткин фотолари.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ЯНГИ НАСОС

«Союзнефтеавтоматика» Бутуниттифоқ бирлашмасининг Андижондаги махсус лойиҳа-конструкторлик бюросида гидравлика системасида ортиқча босим ҳосил қилиш учун янги пневмонасос яратилди. Пневматик импульслар генераторидан иборат насоснинг тақсимлагич қурилмаси юқори босимда қопқалар ишини бошқариб туради.

Битта насоснинг амалиётга жорий этилишидан келадиган иқтисодий самара 650 сўмни ташкил этади. Бундай насосларни нефть, газ, нефть-химия, машинасозлик ҳамда саноатнинг бошқа тармоқларида кенг қўллаш мумкин.

БЕТОН ПИШИҚ БЎЛАДИ

Янгиланган метилолацетон бетоннинг технологик ва бошқа хил хоссаларини яхшилашга, темир-бетон иншоотлари пишиқлигини оширишга мўлжалланган. Уни яхлит ёки йиғма темир-бетон конструкцияларини тайёрлашда ишлатишмоқда.

Бетонга бу моддани қўшилиши иссиқ иқлим шароитида бетон насослардан фойдаланиб, яхлит бино ва конструкцияларни тиклашда, мураккаб кўринишдаги маҳсулотлар тайёрлашда айниқса яхши самара беради.

Янгиланган метилолацетон қўшиб бетон қоришма тайёрлаш тавсияси Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институтида ишлаб чиқилди. Минг кубометр бетон маҳсулотлари тайёрлашда уни ишлатишдан келадиган иқтисодий самара 3,2 минг сўмни ташкил этади.

(ЎзНИИНТИ материаллари асосида).

ОЛИЙ МАКТАБ — ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ МАСКАНИ

САМАРҚАНД — ИЛМ-ФАН ШАҲРИ

Шарқдаги маърифат машъалларидан бири — Самарқандда айни пайтда етти олий ўқув юрти, беш илмий-текшириш муассасаси бўлиб, уларнинг бутун фаолияти совет фани ва техникасини янада юксалтиришга муносиб ҳисса қўшишга қаратилган. Ана шу фан ўчоқларида уч мингга яқин илмий ходим ва илмий-педагогик кадрлар намунали ишлаб турибди. Улардан 40 процентн илмий даража ва унвонга эгадир.

Юзга яқин фан доктори ва профессор, республика Фанлар академиясининг уч ҳақиқий ва мухбир аъзоси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган йигирма уч фан арбоби олий мактаблар ва илмий-тадқиқот муассасаларининг фахридир. Олий ўқув юртларининг ўзида самарали ишлаб турган 81 фан доктори ва 1400 фан кандидати илмий-тадқиқотларни ҳаёт билан боғлаш, ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш, таълим жараёнларини такомиллаштириш, машғулотларда илғор тажрибаларни қўллашда астойдил куч-ғайрат сарфламоқдалар. Ўнинчи беш йиллик давомида 450 илмий тадқиқот муваффақиятли якунланди. Уларни ишлаб чиқаришга татбиқ этган Самарқанд области хўжаликлари 16,5 миллион сўмлик иқтисодий фойда кўрдилар.

Самарқандда энг йирик илмий марказ ҳисобланган дорилфунун коллективи ҳам фан ва ишлаб чиқариш ҳамкорлигини мустаҳкамлашда жиддий ютуқларни қўлга киритди. Университетнинг 24 профессори, уч юздан ортиқ доцент ва фан кандидати давримизга муносиб, ғоявий етук кадрлар етиштириб бериш билан бир қаторда фан-техника тараққиёти йўлида матонат билан изланмоқдалар. Ўнинчи беш йилликнинг бошида олимларимиз йилига 800 минг сўм фойда берадиган 300 тадқиқотни ниҳоясига етказишганди. Очиқ айтадиган бўлсак, бу кўрсаткич унчалик талабга жавоб бермади. Шу туфайли биз кун тартибига киритиладиган илмий тадқиқотларнинг актуаллигига, халқ хўжалиги учун нечоғли аҳамиятли эканлигига эътибор бердик. Баъзи тасодифий мавзулар ҳисобдан чиқариб ташланди. Бу тадбирлар натижаси кутилганидан ҳам яхшироқ бўлди. Масалан, бултур 1976 йилдагига нисбатан қарийб икки баравар кам — 135 та илмий-тадқиқот бажарилди. Аммо улар ишлаб чиқаришга жорий этилганда олинадиган иқтисодий фойда бир миллион 800 минг сўмга етди.

Илмий ходимларимиз асосий эътиборни фанни ишлаб чиқариш билан яқинлаштиришга қаратаётганликларини таъкидлаш айниқса қувончлидир. Шу мақсадда университет илмий-тадқиқотлар секторида фан ютуқларини ҳаётга татбиқ этиш ҳамда уларнинг иқтисодий самарадорлигини таҳлил қилиш бўйича бўлим ташкил этилди. Бу бўлим ишлаб чиқариш новаторлари билан олимлар алоқасини мустаҳкамлашда диққатга сазовор ишларни амалга оширмоқда. Университет олимлари, жумладан, «Самаркандхимстрой» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Самарқанд шаҳридаги «Кинап», «Гелион», «Красний двигатель», вино заводлари ва бошқа ўнлаб коллективлар билан илмий-техника ҳамкорлиги ўрнатдилар. Ана шу алоқа натижасида халқ хўжалигига йилига 6 миллион сўмлик соф фойда берадиган кўплаб илмий-техника янгилиги олиб кирилди.

Пайтдан фойдаланиб, давримиз тараққиёти учун ғоят муҳим бўлган бир мулоҳазани ўртага ташламоқчи эдим. Баъзи ҳолларда тадқиқотлар натижаларини ишлаб чиқаришга татбиқ этишда жиддий қийинчиликлар содир бўлмоқда. Бу масалага айрим коллективларнинг раҳбарлари юзаки ёндашмоқдалар. Оқибатда узоқ йиллар олиб борилган илмий изланиш ўз қадр-қимматини топмаяпти. Масалан, бундан уч йил муқаддам Самарқанд химия заводи чиқиндиларини камёб қурилиш материаллари сифатида бинокорликда ва халқ хўжалигининг бошқа соҳаларида фойдаланиш юзасидан қилинган таклиф ҳамон эътибордан четда қолиб келмоқда.

Илмий тадқиқотларни ҳаёт билан чамбарчас боғлаш, истеъдодли кадрлар тарбиялаш бундан буён ҳам биз учун асосий вазифа бўлиб қолаверади.

А. ОТАХЎЖАЕВ,
Самарқанд регионн олий ўқув юртлари ректорлар кенгашининг раиси, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси академиги.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

*** Бекобод цемент комбинатида катта печни қайта қуришда бир янгиликни жорий этишди. Бунда кесма туйнук эллипс эмас, квадрат шаклида бўлади, печнинг лойиҳадаги баландлиги эса ўзгармай қолаверади. Натижада оҳак сифати яхшиланди, меҳнат унумдорлиги ошди.**

*** «Кашкадарьяводстрой» тресги мутахассислари скрепер чўмичини янгиладилар. Энди халқ хўжалигининг барча тармоқларидаги тупроқ ишларида ундан кенг фойдаланавериш мумкин. Қийшиқ пичоқчали бундай чўмичнинг қўлланилиши билан скрепер меҳнат унумдорлиги 12 процент ортди.**

*** Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институти цемент клинкерини майдалашда тезлаткич сифатида сувда эрийдиган САФА олигомерини ишлатишни тавсия қилдилар. Уни оз миқдорда ишлатиш тегирмоннинг иш унумини 26—29 процент оширади.**

Л. УСЕИНОВА,
Ўзбекистон ССР Госплани илмий-техника информацияси ва техник-иқтисодий тадқиқотлар илмий-тадқиқот институти ходими.

ИЖОДИМИЗ БУЮК ҚАРДОШЛИККА БАҒИШЛАНАДИ

НУКУС, 16 сентябрь. (ЎзТАГ). Бугун автоном республика пойтахтида Қорақалпоғистон АССРда Совет адабиёти кунлари бошланди. Бу эса Ўзбекистонда кўп миллатли совет адабиёти Бутуниттифоқ фестивали бошланганлигини билдиради.

Бу улкан байрам СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишланади. Байрамга қатнашмоқ учун қардош республикалардан кўпгина таниқли сўз усталари келишган. Меҳмонлар орасида СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари Ю. И. Суровцев бор. Фестиваль қатнашчилари Қорақалпоғистондаги саноат корхоналари, колхоз ва совхозларнинг меҳнаткашлари, фан, маданият арбоблари ва ўқувчи ёшлари билан учрашадилар.

— Фестиваль биз, ёзувчилар учун катта аҳамият касб этади, — дейди шоир, таржимон ва драматург Сергей Северцев. — Республика меҳнаткашларининг ютуқлари билан, уларнинг улкан режалари билан яқиндан танишиш, ишчилар, колхозчилар, зиёлилар билан учрашувлар ва суҳбатлар шубҳасиз, келгусидаги асарларимизда ўз аксини топади, ҳар биримизга бой ҳаётий материал беради. Бу ерда қадрдон дўстларим — Қорақалпоғистон қалам соҳиблари билан учрашиш менга, айниқса қувончлидир. Мен уларнинг асарларини рус тилига таржима қилганман. Ана шундай байрамлар вақтида ҳар бир республика, барча қардош халқларимиз равнақи учун ҳамма ишларни қилган партия ленинча миллий сиёсати донолигини янада чуқурроқ тушуниб оласан, киши.

Фестиваль қатнашчилари унинг биринчи кунида Нукусдаги В. И. Ленин ҳайкали пойига гуллар қўйдилар.

Кечқурун Нукусдаги Санъат саройида совет адабиёти кунлари тантанали равишда очилди. Унда сўзга чиққан адиблар, шаҳар меҳнаткашларининг намояндалари Совет давлатининг шонли юбилейига бағишланган бу байрам КПСС ленинча миллий сиёсати тантанасини, мамлакатдаги барча миллат ва элатлар бузилмас дўстлигини кўрсатувчи яққол далиллардан бири эканлиги ҳақида гапирдилар.

Фикрлашиб олиш, китобхонлар билан суҳбатлашиш шоирларга, прозаикларга, драматургларга бундан кейинги ижодий ишларида — замонавийлик мавзуини очиб беришда, коммунистик жамият бинокори — совет кишиси образини яратишда ёрдам беради.

Кеча охирида Қорақалпоғистон санъат усталари катта концерт қўйиб бердилар.

УЛКАН ХИРМОН УЧУН

Республика районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 16 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — районлар; иккинчи устун—мавсум бошидан буён тайёрланган пахта; учинчи устун — шу жумладан машинада терилган пахта.

БУХОРО ОБЛАСТИ

Ғиждувон	43,07	4,37
Бухоро	32,97	—
Олот	32,86	0,34
Когон	30,98	—
Вобкент	28,45	0,22
Шофиркон	28,18	—
Свердлов	27,96	0,26
Қоракўл	27,34	1,18
Пешку	22,91	—
Ромитан	20,44	1,02

ХОРАЗМ ОБЛАСТИ

Гурлан	35,31	5,84
Шовот	30,77	9,02
Хива	30,73	2,03
Хонқа	28,82	9,23
Хазорасп	25,94	2,18
Янгибозор	24,05	7,70
Янгиариқ	21,56	7,54
Қўшкўпир	20,96	2,84
Урганч	20,69	3,15
Боғот	20,08	5,31

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ

Қумқўрғон	29,90	10,00
Ленин йўли	29,55	32,67
Денов	21,11	0,45
Термиз	20,93	—
Сариосиё	19,87	2,84
Шўрчи	18,85	1,33
Бойсун	17,94	15,40
Олтинсой	17,36	0,61
Шеробод	16,58	13,13
Жарқўрғон	16,15	0,13
Ангор	15,44	—
Гагарин	7,08	4,33

НАВОИЙ ОБЛАСТИ

Қизилтепа	24,35	3,72
Навбаҳор	21,61	0,76
Навоий	17,07	—
Хатирчи	14,35	0,18

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР

Тўрткўл	28,53	0,97
Беруний	22,76	4,65
Элликқалъа	21,36	2,31
Чимбой	16,03	6,27
Амударё	15,38	0,77
Шуманай	15,12	6,84
Қўнғирот	14,82	0,80
Ленинобод	14,80	4,06
Нукус	13,77	4,62
Кегайли	12,13	5,09
Хўжайли	11,53	5,94
Қораўзак	8,27	4,30

АНДИЖОН ОБЛАСТИ

Ленин	27,56	—
Андижон	22,25	—
Москва	19,36	—
Пахтаобод	19,03	—
Избоскан	18,64	0,39
Олтинкўл	18,64	0,12
Хўжаобод	15,84	—
Марҳамат	14,85	—
Балиқчи	14,53	0,19
Бўз	11,68	—
Комсомолобод	9,06	0,24
Қўрғонтепа	7,75	—
Жалолқудуқ	7,69	—

НАМАНГАН ОБЛАСТИ

Наманган	25,19	0,41
Уйчи	24,95	1,10
Тўрақўрғон	23,14	6,22
Чуст	21,73	—
Чортоқ	20,11	0,73
Янгиқўрғон	17,04	—
Норин	16,03	0,18
Косонсой	12,63	—
Поп	11,50	1,24
Учқўрғон	9,64	1,62
Задарё	3,00	0,04

ФАРҒОНА ОБЛАСТИ

Ленинград	24,64	0,33
Охунбобоев	19,80	0,50
Қува	17,92	0,59
Киров	17,43	2,02
Бувайда	16,18	—
Тошлоқ	15,39	—
Ўзбекистон	14,31	0,55
Бағдод	14,28	0,13
Риштон	13,48	—
Фарғона	13,37	0,68
Фрунзе	12,80	—
Олтиариқ	10,30	—
Қувасой шаҳри	7,52	—
Ёзёвон	7,37	—

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ

Шаҳрисабз	24,66	—
Кўкдала	22,75	0,79
Яккабоғ	21,65	1,55
Қамаши	20,48	3,90
Китоб	19,23	0,83
Чироқчи	17,12	3,23
Қарши	16,62	8,94
Ғузор	16,15	2,06
Косон	14,02	4,92
Муборак	10,93	12,17
Ульянов	10,19	1,95
Баҳористон	9,45	4,72
Нишон	9,13	3,70
Усмон Юсупов	4,48	0,05
Толлимаржон	2,71	—

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ

Бўка	22,62	22,67
Оққўрғон	16,73	12,85
Ўрта Чирчиқ	15,60	15,72
Янгийўл	14,67	5,99
Бекобод	12,26	4,38
Коммунистик	11,52	10,58
Пискент	10,46	10,19
Чиноз	7,42	3,66
Ғалаба	6,68	5,33

САМАРҚАНД ОБЛАСТИ

Каттақўрғон	15,89	1,50
Пахтачи	15,08	5,93
Оқдарё	14,47	0,04
Нарпай	13,99	1,44
Пастдарғом	13,26	—
Иштихон	12,79	0,75
Жомбой	11,33	0,52
Пайариқ	9,83	0,47
Большевик	8,49	0,33

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ

Фориш	12,80	—
Жиззах	9,99	0,17
Арнасой	2,57	1,41
Октябрь	2,49	1,17
Мирзачўл	2,01	0,15
Пахтакор	1,74	0,22
Дўстлик	1,17	0,98
Зарбдор	0,69	0,90

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ

Комсомол	5,00	3,12
Сирдарё	4,62	0,12
Ворошилов	3,63	2,14
Боёвут	3,53	0,05
Гулистон	3,23	0,18
Ильич	2,85	2,58
Меҳнатобод	2,75	0,54
Ховос	2,18	0,02
Оқолтин	0,83	0,06

МЕҲНАТНИ ШАРАФЛАЙМИЗ

«Тошкентнинг олтин кузи» Бутуниттифоқ санъат фестивали давом этмоқда

СИБИРЬ НАФОСАТИ

ТАНИШИНГ: ФЕСТИВАЛЬ ҚАТНАШЧИЛАРИ

«Тошкентнинг олтин кузи» Бутуниттифоқ санъат фестивалида иштирок этаётган бадиий коллективлар орасида қардош халқларнинг миллий рақсларини тарғиб қилувчи машҳур ансамблар бор. Хусусан, Сибирь рақслари Красноярск давлат ансамблининг репертуарига эътибор берсак, ижрочилар ҳар бир рақс номерини ўзига хос усулда, юксак маҳорат билан ижро этаётганлигининг гувоҳи бўламиз.

Ансамблга истеъдодли балетмейстр, СССР халқ артисти М. Годенко бадиий раҳбарлик қилиб келади. Бу моҳир рақс устасининг тинимсиз изланишлари янги, ўзига хос композициялар топишга, пластик ифоданинг янги қирраларини кашф этишга имкон бермоқда. М. Годенко рус халқ рақсларини бугунги эстетик талаб ва эҳтиёжлар асосида қайта ишлаш, миллий-этнографик рақсларни совет хореографиясининг кейинги йилларда қўлга киритган ютуқлари билан уйғунлаштириш натижасида коллективнинг ижодий имкониятларини кенгайтириб бормоқда.

Муваффақиятлар фақат балетмейстер изланишларининг натижаси дейиш бир ёқламалик бўлур эди. Коллективда истеъдодли ва тажрибали солистлар ижод қилишмоқда. Улар юксак маҳоратлари билан санъат мухлисларининг қалбини забт этибгина қолмай, ўзларига топширилган ҳар бир номерда ижодий индивидуалликка эришмоқдалар.

— Ансамблимиз репертуарини бойитиш ва ҳар бир рақс жозибасини томошабинларга тўла-тўкис етказишда ижрочининг истеъдоди ва тажрибаси муҳим роль ўйнайди, — дейди ансамбль директори Александр Самойлович Давидович. — Бундай солистларимиз билан биз ҳақли равишда фахрланамиз. Хусусан, РСФСР халқ артисти Лидия Дзобак, РСФСРда хизмат кўрсатган артистлар Валерий Борисов, Иван Черемисин, Людмила Коркина, артистлардан Елена ва Валерий Щуревич, Наталья Титова ва бошқа санъаткорларимиз маҳорати диққатга сазовор.

Дарҳақиқат, ансамбль 1960 йил ташкил этилган бўлса-да, қисқа фурсатда унинг шуҳрати Совет Иттифоқи доирасидан чиқиб, хорижий мамлакатларга ҳам ёйилди. Коллектив 1965 йилда Вьетнам Социалистик Республикасидаги гастролини юксак савияда ўтказганлиги учун мамлакатнинг Биринчи даражали меҳнат ордени билан тақдирланди. Ўша йили у Тунисда ўтказилган халқ рақслари жаҳон фестивалида Олтин медални қўлга киритди. 1970 йили эса, унга Ленин комсомоли мукофоти берилди. 1973 йилда коллектив Берлин шаҳрида ўтказилган X Бутунжаҳон ёшлари ва студентлари фестивалининг лауреати бўлди.

Тошкент фестивалида иштирок этаётган Сибирь рақслари Красноярск давлат ансамбли пойтахт область меҳнаткашлари ҳузурида ўз санъатини намойиш этмоқда. Коллектив Олмалиқ ва Чирчиқ шаҳарларининг ишчи-кимёгарлари, Коммунистик ва Ғалаба районларининг дала меҳнаткашларига Сибирь рақсларидан жамланган янги концерт программасини тақдим этди. СССРнинг шонли 60 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олаётган республикамиз меҳнаткашларининг ҳаёти билан яқиндан танишаётган санъаткорлар Бутуниттифоқ санъат фестивалидан унутилмас таассуротлар олмоқдалар.

Р. ҚУДРАТОВ.

Санъат фестивалида ўзбекистонлик хонанда ва раққосалар ҳам қатнашмоқдалар. Суратда: фестиваль рақсларидан бири ижро этилаётган лаҳза. С. Баранников фотоси.

ИЛҒОРЛАРГА ИЛҲОМ БАҒИШЛАБ

Куз фасли жуда ранг-баранг бўлса-да, олтин ранг унинг асосий белгисидир. Куз барча неъматларнинг неъмати бўлган ғалла бошоқларини олтиндек товлантиради, инсон меҳнатига ҳосил инъом этаётган ер саховатининг мезони ҳисобланади. Пахта етиштираётган қўлларни, машиналар ясаб, газламаларни тўқиётган, уйлар барпо этаётган усталарнинг қўлларини олтин қўллар, деб аташади.

▲ АНДИЖОН трикотаж фабрикасининг тўқувчиси Матлуба Исоқова билан Белоруссия ССРда хизмат кўрсатган артист Анна Авдеенконинг аҳиллик билан бажараётган ишларини кўриб кўзи қувонган кишиларнинг ҳаммаси уларни «Олтин қўлли чеварлар» деб аташди. «Тошкентнинг олтин кузи» Бутуниттифоқ санъат фестивалида қатнашиб, Андижонга келган Белоруссия ССР Давлат халқ хорининг артисти Анна Авдеенко меҳнат фаолиятини тўқимачилик корхонасида ишчи бўлиб бошлаган эди. Фабрикадаги учрашув вақтида у Матлуба Исоқованинг станоги ёнида туриб, ишлай бошлади. Белоруссиядан келган меҳмонлар фабрика цехларида бўлдилар, тушлик танаффусда эса андижонлик тўқимачиларга ўз санъатларини намойиш қилдилар.

▲ НАМАНГАН шойи газламалар комбинатининг ишчилари ва инженерлари Қирғизистон ССР Давлат рақс ансамблининг артистларини барча республикаларнинг хотин-қизларига жуда манзур бўлаётган кўркам «хон атлас» ишлаб чиқараётган ўз корхоналари билан таништирдилар. Наманганлик тўқимачилар «Кииз», «Қимиз», «Олатов тоғларида» рақсларининг ижрочиларини самимий табрикладилар.

▲ БУГУНГИ кунда театрлар ва концерт залларининг, қишлоқ клублари ва ишчилар клубларининг саҳналарини «Тошкентнинг олтин кузи» Бутуниттифоқ санъат фестивалининг эмблемаси — очилиб турган пахта чаноғи фонидаги музика нишони безаб турибди. Тошкентдаги Я. М. Свердлов номли концерт зали пештоқида, Янгийўл, Чирчиқ, Олмалиқ, Пахтакор, Навоийдаги клублар ва маданият саройларида ана шу эмблемани кўриш мумкин. Бу шаҳарларнинг меҳнаткашлари севимли санъат усталари ва машҳур коллективлар — СССР халқ артистлари З. Хонларова, М. Шоҳбердиева, Ж. Муродов, «Днепрянка» бандурачи қизлар триоси, Ўзбекистон ССР «Баҳор» давлат халқ рақс ансамбли, Грузиянинг «Рустави» ансамбли, Латвиядан келган «Дайле» рақс ансамбли билан учрашдилар.

Фестиваль давом этмоқда.

(ЎзТАГ).

Бугун Тошкентнинг марказий «Пахтакор» стадионида СССР кубоги учун финал мусобақалар бошланади

СОВРИН УЧУН КУРАШ

СССР кубоги учун кураш ҳамиша қизиқарли ўтади. Совриндорлик баҳси ҳар йили тўрт босқичда ўтказилади. Аввал шаҳарлар, областлар, ўлкалар ва автоном республикалар командалари ўзаро мусобақалашадилар. Ёз ойларида эса иттифоқчи республикалар ҳамда Москва ва Ленинград командалари ўртасида зонал баҳслар уюштирилади. Шундан кейин ярим финалчилар аниқланади. Бу йил 26—27 июнь кунлари Ленинград, Волгоград, Гродно ва Челябинск шаҳарларида ярим финал мусобақалари ўтказилган эди. Бугун республикамиз пойтахтида кучлилардан таркиб топган командалар ўртасида финал баҳслар бошланади

Ҳар бир команда 36 кишидан иборат бўлиб, мусобақалар енгил атлетиканинг 31 тури бўйича ўтказилади. Биринчи ўринни олган командалар СССР Спорт комитетининг соврин ва ёрлиқлари билан тақдирланади. Мусобақалар югуриш, сакраш, улоқтириш бўйича давом этади. Совриндорлик баҳсини Бутуниттифоқ тоифасидаги судья тошкентлик Г. Арзуманов бошқаради.

Мусобақага республикамиз енгил атлетикачилари ҳам пухта ҳозирлик кўришди. Куни кеча Афина пойтахтида якунланган Европа чемпионатида ғолиблик қилган Андижонлик моҳир югурувчи Светлана Ўлмасова билан мазкур мусобақада кумуш медали совриндори бўлган Замира Зайцева ва кучли олтиликдан ўрин олган Александр Харловлар ҳам СССР кубоги учун курашга шай бўлиб туришибди. Шунингдек, юз метрга югурувчи П. Воробьев, қисқа масофага тўсиқлар оша югуриш устаси В. Климов, уч хатлаб сакраш ҳаддисини олган Б. Хохлов, баландга сакрашни ўрнига қўйиб келаётган Г. Бельков ҳамда олис масофаларга югурувчи А. Ибрагимовлар ҳам машқларини тобига етказганлар.

Енгил атлетикачиларнинг СССР кубоги учун ҳал қилувчи баҳсда куч синашгани ўлкамиз пойтахтига ташриф буюришлари спортнинг мазкур турини янада ривожлантириш, оммавийлигига эришиш йўлида муҳим аҳамият касб этади.

Суратда: аёлларнинг 800 метрга югуриши. Олдинда Москва Олимпиадасининг чемпиони Надежда Олизаренко.

ТАСС фотохроникаси.

ХОККЕЙ

«БИНОКОР»НИНГ ЯНГИ МАВСУМИ

БУГУН ШАЙБАЛИ ХОККЕЙ БЎЙИЧА БИРИНЧИ ЛИГА КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА МАМЛАКАТ ЧЕМПИОНАТИ БАЙРОҒИ КЎТАРИЛАДИ

Мамлакатимиз бир қанча шаҳарларида бугун илк бор хоккей марши янграйди. Ўзининг мароқли ўйинлари билан мухлисларни мамнун этишга ҳаракат қилаётган «Бинокор» командаси хоккейчилари ўн биринчи марта чемпионат ўйинларида иштирок этадилар. Хоккейчиларимиз Минск динамочилари, Саратовнинг «Кристалл», Новосибирскнинг «Сибирь», Череповецкнинг «Металлург», Қозон шаҳрининг Урицкий номли спорт клуби, Уст-Каменогорск торпедочилари қатори чемпионлик учун баҳслашадилар. Шунингдек, «Дизелист» (Пенза), «Рубин» (Тюмень), «Буран» (Воронеж), «Молот» (Пермь), «Автомобилист» (Свердловск), «Енбек» (Олмаота), Харьков динамочилари ва Тольятти торпедочилари ҳам майдонга тушадилар.

Бинокорчилар мавсумга тайёргарликни июль ойида бошлашган эди. Чирчиқ, кейин Янгиобод шаҳарларида умумжисмоний машқлар ўтказилди. Лекин хоккейчиларимизнинг муз майдонига тушишлари чўзилиб кетди. Боиси «Юбилей» марказий спорт залини реконструкция қилиш ишлари муддатида якунланмади. Бинокорчилар биринчи марта Москвадаги «Крылья Советов» спорт саройида шайба суришга мажбур бўлишди. Бу билан мавсумга тайёргарлик, машқларга зўр бериш программаси бирмунча бузилди. Оқибатда команда Усть-Каменогорскда Совет Иттифоқи Қаҳрамони Т. Тахтаров хотираси учун ўтказилган мусобақада, Тольятти шаҳрида эса «Советский спорт» газетаси соврини учун бошланган учрашувларда яхши ўйин кўрсатолмади.

Команда составида ҳам бирмунча ўзгаришлар юз берди. Копилов Совет Армияси сафига хизматга чақирилди, Усольцев, Макаров ва Анфеповларни эса, номуносиб хатти-ҳаракатлари учун командадан ҳайдашга тўғри келди. Антипов ва Андреев ҳам «Бинокор» билан хайрлашди. Ана шу ўйинчиларнинг ўрнини тўлдириш учун москвалик армиячилар Вячеслав Родин билан Игор Бахмаловлар командага таклиф этилди. Москванинг «Сифтак» ёшлар командасидан Игорь Трусилкин, Харьковнинг «Динамо» коллективидан Владимир Максимов, Москванинг «Локомотив» командасидан Игорь Захаровлар ҳам бинокорчилар сафига қўшилдилар.

«Бинокор» мавсумнинг дастлабки учрашувини сафарда ўтказади. Хоккейчиларимиз чемпионат мобайнида астойдил ҳаракат қилиб машқларини тобига етказадилар ва мароқли ўйинлар кўрсатиб, мухлисларни қувонтирадилар деб умид қиламиз.

А. ИВАНОВ,
Республика хоккей федерацияси президиумининг аъзоси.

АВТОПОЙГА

Мамлакат бўйлаб

СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишлаб ҳаваскор автомобилсозларнинг ўзлари яратган «қўлбола» енгил машиналарида иттифоқчи республикалар бўйлаб бошланган Бутуниттифоқ XVI пойгаси давом этмоқда. ВЛКСМ Марказий Комитети ва СССР ДОСААФ Марказий Комитети уюштирган автопойга қатнашчилари бугун республикамиз пойтахтига етиб келадилар.

Ҳаваскор автоконструкторлар яратган енгил машиналарда пойга ўтказиш анъанага айланиб қолган. Бундай ўзига хос юришнинг қатнашчилари 29 август куни Москвадан — Бутуниттифоқ Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасидан йўлга чиқишган эди. Улар Пенза, Куйбишев ва Челябинск шаҳарларида бўлиб, Қозоғистон бўйлаб сафарни давом эттирдилар. Пойгачилар Олмаота, Фрунзе шаҳарларида илиқ кутиб олинди. Йўл давомида ҳаваскор автомобилсозлар чўлқувар, ғаллакор ва қурувчилар билан учрашдилар. Корхоналарда, илмий марказларда бўлдилар. Пойгачилар жами 10 минг километр йўл босадилар.

Пойга иштирокчилари орасида турли ёшдаги ва касбдаги кишилар бор. Улар замонавий, ихчам, кўриниши билан эътиборга лойиқ ажиб машиналар яратганлар. Машиналарнинг номлари ҳам ўзига яраша: «Чумоли», «Аэлита», «Лена», «Йўлдош-1», «Кичкинтой», «Мусиқа», «Бўрон», «Пингвин» ва ҳоказо. Машиналар бир-бирига қисман ўхшаб кетса ҳам, конструкцияси жиҳатидан бетакрордир. Машиналарнинг айримлари турли тезликда энг қийин шароитда йўл босишга мослаштирилган. Ҳатто сувда суза оладиганлари ҳам бор. Автопойга фақат спорт-техника экспедицияси бўлибгина қолмай, машиналарни синовдан ўтказиш, техника имкониятлари ва ҳаваскорлик ижодкорликнинг амалдаги намойиши ҳамдир.

Ғаройиб машиналарни кўрган киши ҳайратланиши табиий. Чунки улар завод конвейерида эмас, балки оддий устахоналарда, уйда, тўгаракларда яратилганлиги билан диққатга сазовордир. Бугун тошкентликлар ана шу машиналарни кўриб, пойга қатнашчилари билан яқиндан танишадилар. Пойгачилар Тошкентдан Ленинобод областига ўтадилар, сўнг яна республикамиз бўйлаб саёҳатни давом эттирадилар. Самарқанд, Навоий, Бухоро областларида бўлиб, пахтакорлар, ишчилар билан учрашадилар. Қадимий шаҳарларнинг архитектура ёдгорликларини томоша қиладилар.

Р. ЖАББОРОВ.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТУРИЗМ

ДЎСТЛИК ВА ТИНЧЛИК ХИЗМАТИДА

КПСС Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленуми, СССР касаба союзларининг XVII съезди, Ўзбекистон касаба союзларининг XII съезди моддий-маданий ҳаёт даражамизни янада оширишнинг конкрет тадбирларини аниқ-равшан кўрсатиб берди. Муттасил ўсиб бораётган социал-иқтисодий турмушимиз маънавий ҳаётимизни қадам-бақадам бойитиб боришга асос бўлмоқда.

В. И. Ленин бошқарув маркази, хўжалик юритиш маркази, коммунизм мактаби деб таърифлаган касаба союзлари бунда катта роль ўйнаётир. Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг чет эл туризми бўлими СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги муносабати билан ўз режаларини қайта кўриб чиқди. Зеро чет элга саёҳат кишиларимизни маънавий тарбиялашда, она-Ватанимизга меҳр-муҳаббат туйғусини янада кучайтиришда асосий омиллардан биридир. Чет элларга саёҳат қилган киши беихтиёр ўз Ватани билан сайр этаётган мамлакатини ҳар жиҳатдан қиёслайди. Тўла ишонч билан айтиш мумкинки, чет элларга саёҳат қилган кишилар ўз юртларининг, ўзлари мансуб бўлган социалистик системанинг чиндан ҳам инсоний, гўзал эканлигига амалда янада катта ишонч ҳосил қиладилар. Чет элларга саёҳат элатларни, юртларни, барча софдил кишиларни ўзаро яқинлаштиради ва уларда бир-бирларига нисбатан чуқур ишонч руҳини тарбиялайди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳар йили жаҳоннинг кўпгина мамлакатларига саёҳат қилмоқдалар. Болгария, Польша, Чехословакия, Венгрия, ГДР, Монголия, Руминия, Югославия, Вьетнам, Куба сингари социалистик мамлакатлардан ташқари, Австрия, Франция, Жазоир, Италия, Сурия, Иордания, Греция, Туркия, Ҳиндистон, Шри Ланка, Афғонистон, Финляндия сингари мамлакатларга туристлар юбориб турибмиз. Меҳнаткашларимиз чет элларга турист сифатидагина эмас, дам олиш, санаторийларда даволаниш учун ҳам бормоқдалар. Серқуёш республикамиз вакиллари Карлови Вари, Олтин қумлар, Қуёшли соҳил санаторийларида кўнгилли дам олмоқдалар.

Туристларимиз чет элларда бўлар эканлар, тарихий обидалар, халқларнинг урф-одатлари, шаҳарлар архитектураси билан танишиш билан бирга, ўша ерларда совет турмуш тарзини, СССР халқлари бузилмас дўстлигини, СССРнинг Тинчлик сиёсатини кенг тарғиб қиладилар. Совет кишилари чет элларда ўзларининг маънавий қиёфаларини, улуғ Совет мамлакати вакиллари эканликларини шараф билан исботламоқдалар, тасдиқламоқдалар.

Ишимизнинг бу йилги планидаги янгиликларидан яна бири шундаки, қардош социалистик мамлакат бўлмиш Болгария Халқ Республикасига ота-оналарнинг ўз фарзандлари билан бориб, биргаликда ҳордиқ чиқаришлари учун тўртта янги группа тузилди. Касаба союз активлари учун янги Канада — АҚШ маршрути ташкил этилди.

Шуни ҳам айтиш кераки, чет элларга саёҳат қилган кишилар ер юзидаги барча софдил кишилар совет халқларининг 60 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш учун бунёдкорлик ишларига, бутун дунёда тинчликни барқарор қилиш йўлидаги ғайратларига қойил қолаётганликларини, совет кишилари хорижий мамлакатларда илиқ ва самимий кутиб олинаётганликларини якдиллик билан таъкидлаётирлар.

Ўртоқ Л. И. Брежнев туризм бўйича Манила шаҳрида ўтказилган жаҳон конференцияси қатнашчиларига йўллаган мактубида айтганидек, «Илмий-техника тараққиёти асрида туризмни тараққий эттиришнинг янгидан-янги имкониятлари вужудга келди. Туризм халқаро маданий алоқаларни мустаҳкамлашдан ташқари, халқлар ўртасида ўзаро ишончни мустаҳкамлайди. Бу эса замонамизнинг бош проблемаси — тинчликни сақлаш, халқаро кескинликни юмшатиш ишига хизмат қилади».

С. АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети чет эл туризми бўлимининг мудири.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Болгария болалар коллективларининг чиқиши. 10.25 — Тугалланмаган дарс. Бадиий фильм. 2-серия. 11.25 — РСФСРда хизмат кўрсатган артист А. Наседкин чалади. 11.55 — В. Дуров номли жониворлар театрида. 12.40 — Рассомлар ҳақида ҳикоялар. 13.00 — Спорт — менинг муҳаббатим. 13.50 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 15.50 — Фильм-концерт. 16.00 — Уфқ. 17.00 — Концерт. 17.30 — Шахмат мактаби. 18.00 — Биз БАМни қуряпмиз. 18.30 — Халқ ижоди. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Моцарт. Ремажор сонатаси. 20.15 — Бизнинг болаларимиз. 21.00 — Имзо. Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — Время. 22.00 — Имзо. Бадиий фильм. 2-серия. 23.15 — Дунё воқеалари. 23.20 — Х. Иглесиас концерти (Испания).

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 ва 10.40 — Тарих. 10.00 — Илмий-оммабоп фильм. 10.10 ва 14.00 — Инглиз тили. 11.05 — Умумий биология. 11.35 ва 12.40 — Тарих. 12.05 — Шеърият. 13.10 — Табиатшунослик. 13.30 — Астрономия. 14.35 — Бил ва уддала. 15.20 — Л. Соболев асарлари саҳифалари. 16.15 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Болалардан кўнгил тўқ бўлсин. 19.20 — Фильм-концерт. 19.30 — Қишлоқ янгиликлари. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Сўз — чет эллик ёзувчиларга. 21.10 — П. И. Чайковский номли VII Халқаро конкурс лауреати В. Муллова чалади (скрипка). 21.30 — Время. 22.05 — Л. Бетховен. 5-симфония. 22.35 — Хоккей. ЦСКА — Торпедо.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Рус адабиёти. 12.00 — Уларни океанлар кутмоқда. 12.30 — Отасизлик. Бадиий фильм. 18.05 — Мен, сен ва мультик. 18.40 — Инсон болаликдан бошланади. 19.10 — СССРнинг 60 йиллигига — 60 зарбдор ҳафта. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Цирк. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ўзбек куйларидан концерт. 21.30 — Время. 22.00 — Дунё воқеалари. 22.30 — Якшанба туни. Бадиий фильм. 00.05 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.15 — Ақлли буюмлар. Бадиий фильм. 2-серия. 19.20 — Халқ хизматида. 19.50 — Телевизион фильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Ҳужжатли фильм. 20.50 — Енгил атлетика. СССР кубоги. 21.30 — Москва-II.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбек Давлат телевидениеси ва радиоси солистлари ижро этадилар. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 11.15 — Ўзбекистон композиторларининг романслари. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Табаррук замин. 20.50 — Қишлоқ меҳнаткашларининг талабларига биноан концерт. 22.30 — Кўп миллатли совет адабиёти фестивали.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги
АНДИЖОН ПАХТАЧИЛИК ИНСТИТУТИ
1982—1983 ўқув йили учун
КУНДУЗГИ ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА
қишлоқ хўжалигини механизациялаш, чорвачиликни механизациялаш, гидромелиоратив ишларини механизациялаш ва гидромелиорация ихтисослари бўйича

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлов бўлимига колхозлар, совхозлар, хўжаликлараро корхона (ташкилот)лар, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бирлашмалари ва ҳарбий қисмлар йўлланмаси билан келган, ўқишга юбориш ҳақида масала кўрилгунга қадар камида бир йиллик узлуксиз иш стажига эга бўлган тўлиқ ўрта маълумотли колхозчилар, ишчилар ва СССР Қуролли Кучлари сафида хизматни ўтиб қайтганлар қабул қилинади.

Ўқишга юборилган колхозчилар ҳар бир календарь йилида мазкур колхоз учун белгиланган иш куни минимумини ошириб бажарган бўлишлари керак.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: институт ректори номига ёзилган ариза, ўрта маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), иш жойидан (ҳарбий қисмдан) характеристика ва йўлланма, меҳнат дафтарчасидан корхона ёки хўжалик раҳбарлари тасдиқлаган кўчирма, медицина справкаси (286-форма), 3x4 см катталикдаги 8 дона фотосурат.

Аризалар 1 октябрдан 10 ноябргача қабул қилинади. 11 ноябрдан 24 ноябргача физика ва математикадан ўрта мактаб программаси асосида суҳбат ўтказилади. Тингловчилар рўйхатига киритиш 25 ноябрдан 30 ноябргача ўтказилади.

Тайёрлов бўлимини тугатиб, битириш имтиҳонларини муваффақиятли топширганлар институт кундузги бўлимининг 1 курсига кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Машғулотлар 1 декабрдан бошланади.

Тайёрлов бўлимига қабул қилинганлар стипендия ва ётоқхона билан таъминланадилар.

Паспорт ва ҳарбий билет шахсан кўрсатилади.

Мурожаат учун адрес: Андижон области, Андижон райони, Куйганёр посёлкаси, Пахтачилик институти, тайёрлов бўлими.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
24 сентябрдан бошлаб
ЯНГИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА КОМЕДИЯ ЦИРКИ

Италияда ўтказилган жаҳон масхарабозлар конкурси лауреати ва Болгарияда ўтказилган Европа масхарабозлар конкурсининг лауреати, РСФСР халқ артисти

АНДРЕЙ НИКОЛАЕВ
раҳбарлигида
МОСКВА ЦИРКИ МАСХАРАБОЗЛАРИНИНГ ТОМОШАЛАРИ

Томошалар соат 19.30 да, шанба кунлари 16 ва 19.30 да, якшанба кунлари соат 13, 16 ва 19.30 да бошланади.

Касса соат 10 дан 20.00 гача ишлайди.

Коллектив бўлиб келиш учун залвкалар қабул қилинади.

ИСТЕЪМОЛЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ССР нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети «УЗСНАБПЕЧАТЬ» МОДДИЙ-ТЕХНИКА ТАЪМИНОТИ ВА ТАҚСИМОТИ БОШҚАРМАСИ **1—16 октябрь кунлари**

ЙИЛЛИК ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ ЎТКАЗАДИ

Истеъмолчилардан ўз фондлари бўйича товарларни 1 октябргача олиб кетишларини сўраймиз. Акс ҳолда товарлар бериш тўхтатилади.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/IX да **Ганг дарёсининг қизи**, 18/IX да **Шошма, қуёш**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 17/IX да **Тўйдан олдин томоша**, 18/IX да **Гулсара**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 18/IX да **Муқаддима**.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Цирк санъатининг янги асари «РУСЛАН ва ЛЮДМИЛА» пантомима-феериясининг хайрлашув гастроллари** (17/IX да соат 10.00, 17.00 да).

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Тил ва адабиёт институти коллективи Октябргача бўлган ўзбек адабиёти тарихи бўлимининг илмий ходими, филология фанлари кандидати И. Ҳаққуловга отаси **Чори ҲАҚҚУЛОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги иттифоқ миқёсидаги шахсий пенсионер, 1958 йилдан буён КПСС аъзоси Мадумар **ТОЖИБОЕВнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000, Тошкент — П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиш — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26; 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 33-11-49; 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22, стенографистка — 33-73-43; 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-70-78; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 02188. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 213. 6